24-мӗш ҫул тухать. Хакӗ 15 пус.

1941
АПРЕЛЬ
2
ЮНКУН
77 (5792) №

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

ЧӐВАШ КОММУНИ

ВКП(б) ОБКОМӖПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧӖН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧӖН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧӖН
ХАҪАЧӖ.

ПАРТОРГАНИЗАЦИСЕН НАРКОМАТ РЕШЕНИЙӖСЕНЕ ПУРНӐҪА КӖРТМЕ ПУЛӐШМАЛЛА

Парти организацисен промышленность тата транспорт тӗлӗшӗнчи задачисем ҫинчен ВКП(б) XVIII конференцийӗнче тунӑ докладра Маленков юлташ парторганизацисен ҫитменлӗхӗсем пирки каласа, ҫакна уйрӑмах палӑртса хӑварчӗ: «Кунта тӗп вырӑнта тӑраканни — парторганизацисем наркоматсене, хӑйсен облаҫӗнчи, хулинчи, районӗнчи предприятисене пулӑшса пыманни пулать», терӗ. Унашкал парторганизацисем, промышленноҫпа транспорт ӗҫӗшӗн вӗсем ответлӑ мар тесе йӑнӑш шутласа, промышленноҫпа транспорта ертсе пырассине вӑйсӑрлатнӑ.

«Партин вырӑнти организацийӗсем те,—тесе каланӑ Маленков юлташ, — хуҫалӑхла организацисем пекех, хушнӑ ӗҫе тӗрӗсленин тупсӑмне тата пӗлтерӗшне ӑнланмаҫҫӗ, ҫавна пула наркоматсене пӑхӑнса тӑракан предприятисен директорӗсем наркоматсен решенийӗсене мӗнле пурнӑҫланине кулленех тӗрӗслесе тӑрассине йӗркелесе яма наркоматсемпе главксене пулӑшмаҫҫӗ».

Ҫак кӑтартусем промышленность тата транспорт предприятисенчи пуҫламӗш парторганизацисене кӑна мар, ВКП(б) райкомӗсене те тивеҫҫӗ. ВКП(б) райкомӗсемпе пуҫламӗш парторганизацисем хӑйсен ӗҫне предприятисем наркоматсен тата главксен решенийӗсене пурнӑҫа мӗнле кӗртнине тӗрӗслессипе ҫыхӑнтарман.

ВКП(б) Канаш райкомӗ вагонсем юсакан завод, станци мӗнле ӗҫленине тӗрӗслесе, райком бюровӗнче темиҫе хутчен те ыйту лартса сӳтсе-явнӑ, анчах та Наркомпуть панӑ приказсене Канашри предприятисем пурнӑҫа мӗнле кӗртнине пӗрре те тӗрӗслемен, ун ҫинчен райком бюровӗнче ятарласа ыйту лартса сӳтсе-явман. Тӗрӗслеме кирлӗ пулнӑ, ку вӑл предприятисенче ӗҫсем мӗнле тӑнине тӗплӗн пӗлме, ӗҫри ҫитменлӗхсен сӑлтавӗ мӗнрен килнине палӑртма май памалла пулнӑ. Ҫапла, Канашри вагонсем юсакан завод дирекцийӗ СССР Ҫулйӗр Халӑх Комиссарӗн пӗр приказне пурнӑҫа кӗртмен, ӑна пурнӑҫлама рабочисене, инженерно-технически работниксене мобилизацилемен. ВКП(б) райкомӗ наркомат решенийӗсене завод пурнӑҫа кӗртнине куллен тӗрӗслесе тӑнӑ пулсан, производство ӗҫне лайӑхлатма пулӑшнӑ пулӗччӗ.

Наркоматсен решенийӗсене тата предприяти директорӗсем ҫав решенисем тӑрӑх ҫырнӑ приказсене мӗнле пурнӑҫа кӗртнине тӗрӗслес ӗҫ ҫине фабрикӑсемпе заводсенчи парторганизацисем тата ВКП(б) райкомӗсем питӗ сахал ҫаврӑнса пӑхнӑ. Наркоматсен решенийӗсене пурнӑҫа кӗртесси мӗнле тӑнине хӑшпӗр чухне тӗрӗсленӗ пулсан та, ӑна питӗ ҫиелтен, ячӗшӗн кӑна тунӑ. Ҫӗмӗрлери древкомбинат СССР Вӑрман промышленность Халӑх Комиссарӗн хӑшпӗр приказӗсене питех те ҫителӗксӗр пурнӑҫланӑ. Продукци пахалӑхне лайӑхлатасси, браксене пӗтересси, технологи процесне пӑхӑнса ӗҫлесси халӗ те ҫителӗксӗр тӑрать. Ҫак ыйтусем тӑрӑх наркоматӑн решенийӗсем пур. Наркомат решенийӗсене пурнӑҫа кӗртесси ҫинчен комбинат директорӗ хӑй те приказсем кӑларнӑ. Комбинатри партбюро наркоматӑн ҫак решенисене директор пурнӑҫа мӗнле кӗртнине куллен тӗрӗслесе тӑмасть. Вӑл директор тата цех начальникӗсен доклачӗсене итлесе решенисем йышӑнать, анчах та нумай чухне вӗсем наркомат панӑ приказсене пурнӑҫлассипе ҫыхӑнса тӑмаҫҫӗ. Халӗ партбюро ҫак ҫитменлӗхсене пӗтерес тӗлӗшпе ӗҫлеме тытӑннӑ, анчах ҫапах та ӗҫ ҫителӗксӗр пырать-ха.

ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ парти организацисене предприяти директорӗсен ӗҫне тӗрӗслес, наркоматсен решенийӗсене предприятисем пурнӑҫа мӗнле кӗртсе пынине тӗрӗслес ӗҫре наркоматсемпе главксене пулӑшса пырассине лайӑхлатма хушрӗ.

«Парти организацийӗсем ҫакна ӑнланса илме тивӗҫлӗ: предприятисен ӗҫне, наркоматсен решенийӗсене пурнӑҫа кӗртсе пынине пӗр наркоматсем кӑна тӗрӗслесе тӑма пултараймаҫҫӗ. Ҫавӑнпа та парти организацийӗсем наркоматсен директивисене предприятисем пурнӑҫа кӗртсе пынине тӗрӗслес ӗҫре, урӑхла каласан, предприятисен директорӗсен ӗҫне контроллес ӗҫре наркоматсене пулӑшу пама тивӗҫлӗ» (Партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ Маленков юлташ доклачӗ тӑрӑх йышӑннӑ резолюцирен).

ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ пулнӑран вара уйӑх ҫурӑ иртрӗ ӗнтӗ. Анчах та ВКП(б) райкомӗсемпе пуҫламӗш парторганизацисем чылайӗшӗ наркоматсем предприяти ӗҫӗсем ҫинчен йышӑннӑ решенисене тӗрӗслес ӗҫе питӗ вӑраххӑн, сӳрӗккӗн тытӑнаҫҫӗ, наркоматсемпе ҫыхӑну тытассине те лайӑхлатса пымаҫҫӗ. Наркоматсемпе ҫыхӑну тытассине ҫирӗплетмесен, предприяти ӗҫне контроль тума, директивӑсене пурнӑҫа мӗнле кӗртсе пынине тӗрӗслесе тӑма йывӑр. Предприятин ӗҫӗсене тӗрӗсленӗ хыҫҫӑн палӑртнӑ ҫитменлӗхсем ҫинчен коммунистсен собранинче, райком бюровӗн ларӑвӗнче сӳтсе-явнипе лӑпланма юрамасть, тупса палӑртнӑ ҫитменлӗхсем ҫинчен тивӗҫлӗ наркоматсене, главксене пӗлтермелле. Халӗ нумай райкомсемпе пуҫламӗш парторганизацисен ӗҫӗнче ҫакӑ ҫитмест-ха. Вӗсем предприяти ӗҫӗсене тӗрӗслесе сӳтсе-явнӑ решенисем нумай чухне тивӗҫлӗ наркоматсемпе главксене ҫитмеҫҫӗ.

Партин XVIII конференцийӗ хыҫҫӑн предприятисен производствӑллӑ мощноҫӗсемпе туллин усӑ курас, инструментсемпе, чӗртаварпа, материалсемпе, топливӑпа, электроэнергипе типтерлӗ усӑ курас, график тӑрӑх ӗҫлес ыйтусем тӑрӑх тивӗҫлӗ кӑтартусем пур ӗнтӗ. Ҫак директивӑсене предприятисем пурнӑҫа мӗнле кӗртеҫҫӗ? Ҫак ыйтусемпе предприятисенчи парторганизацисен тата райкомсен тӗплӗн интересленес пулать. Ҫапла пулин те чылай парторганизацисем предприятисен пӗтӗм ӗҫне лайӑхлатма пулӑшакан конкретлӑ ыйтусем тӑрӑх ҫителӗксӗр ӗҫлеҫҫӗ-ха, вӗсен ӗҫӗнче пуҫарулӑх ҫитмест.

Тата ҫакӑн пек фактсем те пулаҫҫӗ: хӑшпӗр предприяти директорӗсем наркоматсенчен илнӗ решенисем ҫинчен парти организацисене вӑхӑтра пӗлтермеҫҫӗ, парти организацисенчен ҫийӗнчех пулӑшу илме тӑрӑшмаҫҫӗ.

«Промышленноҫпа транспорт ӗҫӗнче,—тет Маленков юлташ,—решенисене пурнӑҫа кӗртнине тӗрӗслес тӗлӗшпе парти организацийӗсен ӗҫне тӗпренех лайӑхлатни питех те кирлине парти ӗҫӗнчи руководительсем ӑнланса илме тивӗҫлӗ». Наркоматсен решенисене пурнӑҫа кӗртнине ҫине тӑрса тӗрӗслени парторганизацисене фабрикӑсен, заводсен тата транспорт ӗҫне хӑвӑрт лайӑхлатма май парать, хуҫалӑх руководителӗсен ответлӑхне ӳстерет.

Парти райкомӗсен, пуҫламӗш парторганизацисен фабрикӑсемпе заводсен, чугунҫулсен ӗҫне тӗплӗнрех пӗлсе тӑмалла, предприятисен ӗҫне тӗрӗслесе пымалла, ертсе пыракан ҫынсен ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсене палӑртса памалла, палӑртнӑ ҫитменлӗхсене ҫийӗнчех пӗтерме пулӑшмалла. Ҫакӑнта пулать ӗнтӗ предприяти директорӗсен ӗҫне контроль туса тӑмалли правӑн тӗп тупсӑмӗ.

ҪАМРӐКСЕМ ФЗО ШКУЛНЕ КАЙМА ПУТЕВКӐСЕМ ИЛЕҪҪӖ

Кирере уҫӑлакан ФЗО шкулӗнче вӗренме Сӗнтӗр районӗнчен пурӗ 32 ҫын илмелле. Призыв комиссийӗ хӑйӗн ӗҫне мартӑн 25-мӗшӗнче тытӑннӑ. Комисси ӗҫе 5 кун кая юлса тытӑннӑ пулин те, ФЗО шкулне вӗренме илес ӗҫ ӑнӑҫлӑн пырать. Паянхи куна районӗпе пурӗ 70 заявлени панӑ. Вӑл хисепрен комисси шкула вӗренме 28 ҫын илнӗ. ФЗО шкулне вӗренме илнисенчен 12-шӗ комсомолецсем.

Заявленисене пӑхса тухнӑ чухне, хӑйсен ҫамрӑк колхозникӗсемпе пӗрле комиссине колхоз председателӗсем те пынӑ. Вӗсем комиссине пысӑк пулӑшу параҫҫӗ, ФЗО шкулне колхозра тӑрӑшса ӗҫлекен ҫамрӑксене вӗренме илме сӗнеҫҫӗ.

П. Селюскин, М. Поликарпов. Н. Морев т. ыт. юлташсем колхозри ударниксем. Вӗсем иртнӗ ҫулта кашниех 200-шер ӗҫкунӗ ытла тунӑ. Районри призыв комиссийӗ йышӑннӑ юлташсене ФЗО шкулне вӗренме кайма путевкӑсем панӑ.

ФЗО шкулне вӗренме татах 4 ҫын илмелле. Ҫак хисепе колхозри чи лайӑх ҫамрӑксемпе тултарма шутлаҫҫӗ.

Районри ҫӗвӗ ҫӗлекен артель шкула вӗренме каякансем валли тумтирсем ҫӗлеме тытӑннӑ.

ПРИЗЫВА ӐНӐҪЛӐН ИРТТЕРНӖ

ЕТӖРНЕ. ФЗО шкулӗсене вӗренме илмелли призыв мартӑн 28-мӗшӗнче вӗҫленчӗ. Мӗнпурӗ 30 ҫынна суйласа илнӗ. Вӗсенчен 15-шӗ 7 ҫул, 10-шӗ 6 ҫул вӗреннӗ. Призывпа илнисенчен нумайӗшӗ колхоз производствинчи ударниксемпе стахановецсем. Константин Алексеев «Красный пахарь» колхозра 1940 ҫулта 235 ӗҫкунӗ, Николай Соколов («Парижская Коммуна» колхозра) 321 ӗҫкунӗ тунӑ.

Нумайӗшӗсем ялти активистсем. Аркадий Пономарева, «Пионер» колхозра обществӑллӑ ӗҫре активлӑн хутшӑнса ӗҫленӗшӗн, комсомола илнӗ. Дмитрий Кладков Чаканарти туллимар вӑтам шкултан «отлично» тата «хорошо» паллӑсемпе вӗренсе тухнӑ. 1940 ҫулта вӑл колхозра 364 ӗҫкунӗ тунӑ.

— Эпӗ вӗренӳре — отличник, колхозри ӗҫре — стахановец пулнӑ. ФЗО шкулӗнче те отлично вӗренсе пыма пулатӑп, — тет вӑл.

ФЗО шкулне вӗренме илнисем валли районри мастерскойсенче 30 пин шак, 60 кӗпе, 30 ҫуллахи костюм тата 30 мӑшӑр ботинка хатӗрлесе панӑ.

Чупайри Киров ячӗпе тӑракан, Чаканарти «Парижская Коммуна» тата ытти колхозсенчи ҫамрӑксем ФЗО шкулне вӗренме каякансене ӑсатма вечерсем тума хатӗрленеҫҫӗ.

СИЛЬВЕСТРОВ.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМӖН

УКАЗӖ

Е. З. Барсуков юлташа Ленин орденӗпе наградӑласси ҫинчен

Хӗрлӗ Ҫар артиллерине вӑйлатса ҫирӗплетес ӗҫре тава тивӗҫлӗ пысӑк ӗҫсем тунӑшӑн, ҫуралнӑранпа 75 ҫул тултарнӑ май, Евгений Захарович **Барсуков** юлташа **ЛЕНИН орденӗпе** наградӑлас.

СССР Верховный Совет Президиумӗн Председателӗ М. КАЛИНИН.

СССР Верховный Совет Президиумӗн Секретарӗ А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль.
1941 ҫулти мартӑн 31-мӗш.

СОВЕТ СОЮЗӖНЧИ ЯЛХУҪАЛӐХ МАШИНОСТРОЕНИЙӖ 20 ҪУЛ ТУЛТАРЧӖ

20 ҫул каярах, 1921 ҫулти апрелӗн 1-мӗшӗнче, В. И. Ленин ун чухне ҫамрӑк пулнӑ советлӑ республикӑри ялхуҫалӑх машиностроенине вӑйлатасси ҫинчен калакан декрета алӑ пусса ҫирӗплетнӗ. Халӑх Комиссарӗсен Совечӗ ялхуҫалӑх машиностроенийӗ — государствӑшӑн калама ҫук кирлӗ те пысӑк ӗҫ тесе йышӑннӑ.

Ҫавӑнтанпа иртнӗ 20 ҫул хушшинче социализмлӑ ялхуҫалӑхӗ тӗнчери механизациленӗ чи пысӑк ялхуҫалӑхӗ пулса тӑчӗ. Ҫак ҫулсем хушшинче ССР Союзӗнче Совет влаҫӗ тракторсемпе ялхуҫалӑх машинисем хатӗрлекен питех те пысӑк заводсем 8 завод туса лартнӑ. Кунсӑр пуҫне, нумай заводсене чылай пысӑклатнӑ тата реконструкциленӗ. Пӗтӗм Союзри ялхуҫалӑх выставкинче тракторсем тӑвакан 4 завод, ялхуҫалӑх машинисем тӑвакан 17 завод, ялхуҫалӑх машиностроенийӗн научно-исследовательски институчӗсем 3 институт хӑйсен продукцине кӑтартса пачӗҫ. Кӑҫалхи ҫул «Механизация» павильонра ҫӗнӗрен тунӑ тата модернизациленӗ 400 тӗрлӗ ҫӗнӗ йышши машинӑсене кӑтартаҫҫӗ.

Ялхуҫалӑх оборудованийӗсене ютҫӗршывсенчен илсе тӑнӑ ССР Союзӗ хӑйӗн ялхуҫалӑхне кирлӗ чи ҫӗнӗ машинӑсене пӗтӗмӗшпех хӑй туса кӑларакан ҫӗршыв пулса тӑчӗ. Ялхуҫалӑх машиностроенийӗн пӗр Ростоври завочӗ кӑна, сталинла пятилеткӑсен ҫулӗсенче тунӑ завод, кашни ҫулах патша Российӗнчи мӗнпур ялхуҫалӑх завочӗсем туса кӑларнӑ продукцирен нумайрах продукци туса кӑларать. Совет Союзӗнчи ялхуҫалӑх машиностроенийӗ вӑрҫӑччӗнхи виҫерен калама ҫук мала иртсе карӗ, Европӑпа Америкӑна хӑваласа ҫитсе иртсе карӗ, тӗнчери пӗрремӗш вырӑна тухрӗ. Совет комбайнӗсем, тракторӗсем тата ытти машинисем ССР Союзӗнчи уйхирсенче кӑна мар, Китайра, Иранра, Грецире, Данире, Голландире тата ытти ҫӗршывсенче те ӑнӑҫлӑн ӗҫлеҫҫӗ.

Революциччӗнхи Российӑра хресчен хуҫалӑхӗнчи ӗҫӗн тӗп орудийӗ — сухапуҫ, йывӑҫ плугсемпе сӳресем пулнӑ. Машинӑсен хисепӗ пысӑк пулман. 1940 ҫулта ССР Союзӗнчи уйхирсенче 523 пин трактор, 182 пин комбайн тата ытти тӗрлӗ ялхуҫалӑх машинисемпе орудийӗсем питех те нумай ӗҫленӗ. ССР Союзӗнчи машинӑсен гигантла пысӑк паркӗпе инженерсем тата механиксем 40 пин ҫын ытла, 1 миллион ҫынна яхӑн трактористсем, 300 пин ытла комбайнерсем ӗҫлеҫҫӗ.

Машинно-тракторнӑй станцисем колхозсенчи акӑнакан ҫӗр лаптӑкӗн 94 процентне ӗҫлесе тӑраҫҫӗ. Колхозсенчи мӗнпур суха ӗҫӗсен тӑватӑ пайӗнчен виҫӗ пайне тракторсем тӑваҫҫӗ. Акса тӑвакан тырӑсен ҫурри ытларах пайне комбайнсем вырса пухаҫҫӗ.

1941 ҫулта ялхуҫалӑх машиностроенине малалла вӑйлатса пымалли ҫӗнӗ ҫулйӗрсем уҫӑлаҫҫӗ. Главсельмаш завочӗсем 1 миллиард ытла тенкӗлӗх продукци параҫҫӗ. Совет машиностроенийӗ ялхуҫалӑх ӗҫӗсене пӗтӗмӗшпе пекех механизацилессине пурнӑҫа кӗртме май парать. (ТАСС).

≈≈≈≈≈≈

ОСОАВИАХИМӐН XV-МӖШ ЛОТЕРЕЙӖ

Осоавиахимӑн нумай организацийӗсем тата Осоавиахимӑн Центральный Совечӗ ыйтнипе СССР Халӑх Комиссарӗсен Совечӗ 1941 ҫулта Осоавиахимӑн Пӗтӗм Союзри XV лотерейне ирттерме ирӗк панӑ. Лотерейра пӗрер тенкӗллӗ, виҫшер тенкӗллӗ, пилӗкшер тенкӗллӗ тата вуншар тенкӗллӗ билетсем 250 миллион тенкӗлӗх пулаҫҫӗ. Билетсене 1941 ҫулти майӑн 1-мӗшӗпе августӑн 15-мӗш хушшинче салатса пӗтермелле.

XV-мӗш лотерей билечӗсене вырнаҫтарнипе пухӑнакан мӗнпур средствӑсем Осоавиахимӑн массӑллӑ-оборонӑллӑ ӗҫне малалла вӑйлатнӑ ҫӗре каяҫҫӗ. Билетсене ӗҫҫыннисем хушшинче Осоавиахим организацийӗсем урлӑ йӑлтах ирӗклӗ йӗркепе сараҫҫӗ.

XV-мӗш лотерей билечӗсем тӑрӑх пурӗ 31.250.165 тенкӗлӗх 310.250 выигрыш выляса яраҫҫӗ. Выигрышсем хушшинче—ҫӑмӑл ҫӳремелли «ЗИС-101», «М-1», малолитражнӑй автомобильсем, мотоциклсем, пианинӑсем, радиолӑсем, радиоприемниксем, фотоаппаратсем, велосипедсем, патефонсем, костюмсемпе пальтосем ҫӗлемелли пусмасем, кӗсъене чиксе тата алла ҫыхса ҫӳремелли сехетсем.

XV-мӗш лотерей билечӗсем тӑрӑх выигрышсен тиражӗ 1941 ҫулти ноябрь уйӑхӗнче пулать. (ТАСС).

≈≈≈≈≈≈

КОЛХОЗНИКСЕН ПЕРЕКЕТ КАССИСЕНЧИ ВКЛАЧӖСЕМ

СССР Финанс Халӑх Комиссариачӗ малтанлӑха шута илнӗ тӑрӑх, иртнӗ ҫулта колхозниксен перекет кассисенчи вклачӗсем 20 процент ытла ӳснӗ. Ленинград облаҫӗнчи колхозниксем хӑйсен вклачӗсене 6 миллион тенкӗ чухлӗ ӳстернӗ, Киров облаҫӗнчи колхозниксем—5 миллион тенкӗ, Ярославль облаҫӗнчи колхозниксем — 6 миллион ҫурӑ тенкӗ ӳстернӗ.

КАРЕЛО-ФИНН РЕСПУБЛИКИНЧИ КУРОРТСЕМ

Карело-Финн СС Республикинче ҫӗнӗ санаторисем уҫӑлаҫҫӗ. Мартӑн 31-мӗшӗнче — республикӑна туса йӗркеленӗренпе ҫулталӑк тултарнӑ кун— Канкаала санаторийӗ ӗҫлеме пуҫлать.

Сортавалӑра ачасен санаторийӗн иккӗмӗш черетне ӗҫе яраҫҫӗ. Кирвура бальнеологиллӗ чаплӑ курорт уҫӑлать. Нумаях пулмасть минераллӑ шывсен «Марцеальные воды» ятлӑ ҫӑлкуҫне юсаса ӗҫе янӑ, унта хӑй вӑхӑтӗнче вырӑссен пӗрремӗш курорчӗ — Петр I тунӑ курорт пулнӑ.

ВӐРМАН ХАТӖРЛЕВӖН ХӐВӐРТЛӐХНЕ КУНРАН КУН ӲСТЕРСЕ ПЫМАЛЛА

Ҫӗмӗрле районӗ юлса пырать

Ҫӗмӗрле районӗ вӑрман хатӗрлевӗнче тӳсме ҫук япӑх ӗҫлет. Мартӑн 25-мӗш тӗлне вӑл плана хатӗрлессипе 66,7 проц., турттарса тухассипе 60,7 процент тата кирлӗ пунктсем патне турттарса пырассипе 81,5 процент ҫеҫ тултарнӑ. Ҫанталӑк лайӑх тӑнӑ чухне пӗтӗм вӑя мобилизацилесе, партипе правительствӑн заданине срокра тултармалла. Анчах юлашки кунсенче вӑрманта ӗҫ вӑйӗ чакса пыни сисӗнет. Сӑмахран, мартӑн 29-мӗшӗнче Ҫӗмӗрле районӗнчен ҫуран 355 ҫын тата лашапа 536 ҫын ӗҫленӗ пулсан, мартӑн 30-мӗшӗнче ҫуран 266 ҫын тата лашапа 218 ҫын ҫеҫ ӗҫленӗ.

Уйрӑм колхозсем вӑрманта ӗҫлеме пачах пӑрахнӑ. «Лесной огонек», «Путь Ленина», «Красноармеец» колхозсенчен мартӑн 30-мӗшӗнче вӑрманта пӗр ҫын та ӗҫлемен. Вӑрман хатӗрлес заданине тултарас тӗлӗшпе единоличниксем уйрӑмах юлса пыраҫҫӗ.

Хар. ЛИСИН.

Вӑрман стахановецӗсем

ШАМАРША. Малта пыракан колхозсем вӑрман хатӗрлевӗн планне вӑхӑтра тултарассишӗн пӗтӗм вӑя хурса ӗҫлерӗҫ. Вӗсем вӑрман касса хатӗрлес тата турттарас тӗлӗшпе ятарласа уйрӑм бригадӑсем турӗҫ, бригадӑсем хушшинчи социализмлӑ ӑмӑртӑва анлӑн сарса пычӗҫ.

«Красный пахарь» колхоз «Юлдаш» колхозпа ӑмӑртса ӗҫлерӗ, вӗсем хӑйсен планне тултарчӗҫ. Ҫавӑн пекех «Кзыл юл» колхоз та тӑрӑшса ӗҫленипе вӑрман хатӗрлес плана пӗтӗмпех тултарчӗ.

Вӑрман хатӗрлес, турттарас ӗҫре уйрӑм стахановецсем лайӑх тӗслӗх кӑтартаҫҫӗ. Шофер Агапов юлташ пӗр кун хушшинче 57 кубометр йывӑҫ турттарса 100 тенкӗ те 80 пус, Вершинин юлташ 53 кубометр йывӑҫ турттарса 71 тенкӗ те 88 пус ӗҫлесе илнӗ. Вӑрман касакансем К. Туфетов тата Абзал Замалов юлташсем уйӑх хушшинче 53—55-шер норма тултарса 1500 тенкӗ ытла ӗҫукҫи илчӗҫ.

М. АЛЕКСЕЕВ.

Ҫуна ҫулӗ пӑсӑласса кӗтеҫҫӗ

ЕЛЧӖК, апрелӗн 1-мӗш. (**Телефон тӑрӑх**). Вӑрман касса хатӗрлес тӗлӗшпе панӑ заданине район ытлашшипех тултарчӗ пулсан, вӑрман турттармалли плана ҫурри ытларах кӑна тултарнӑ. Апла пулин те ӗҫ вӑйӗ тӑратмалли графика нумай колхозсем паян кун та тултарса пымаҫҫӗ. График тӑрӑх вӑрманта лашапа 1500 ҫын ӗҫлемелле пулсан, 500 ҫын ҫеҫ ӗҫлет.

Уйрӑм колхозсем, (сӑмахран, «Автогигант» колхоз) тата кунти колхозниксем вӑрмана ӗҫлеме мар, лашасене тӑрантса усрама каяҫҫӗ. Вӗсем пӗр кубометр йывӑҫ турттармасӑрах, леспромхоз паракан сӗлӗне лашасене ҫитерсе яраҫҫӗ, ҫуна ҫулӗ пӑсӑласса кӗтсе пурӑнаҫҫӗ. «Комбайн» колхоз председателӗ Сынков вӑрмана ӗҫлеме каятӑп тесе колхоз лашипе государство вӑрманӗнчен хӑй валли лавӗ-лавӗпе йывӑҫ турттарнӑ. Ӑна уншӑн халӑх сучӗ урлӑ ответ тыттарнӑ.

Вӑрман касса хатӗрлес тата турттарас тӗлӗшпе «Сатурн» колхоз (председателӗ Яковлев), «Свобода» (председателӗ Краснов) тата ытти колхозсем ҫавтери кая юлнӑ. Вӗсем хӑйсене панӑ заданине ҫуррине кӑна тултарнӑ.

Партипе правительство панӑ заданине пӗтӗмпех тата кашни ялсоветпа колхоз тӑрӑх тултарассишӗн райсовет исполкомӗн ҫине тӑрса ӗҫлемелле, малта пыракан колхозсен опычӗсене анлӑн сарса пымалла. Вӗсем районра сахал мар. Сӑмахран, «Марс» колхоз партипе правительство панӑ заданине ытлашшипех тултарчӗ. Вӑл 833 кубометр вӑрман касса хатӗрленӗ, 2516 кубометр турттарнӑ. Ҫавӑн пекех Ленин тата Сталин ячӗпе тӑракан колхозсем те хӑйсен планӗсене ытлашшипех тултарчӗҫ. Вӗсен опычӗсемпе анлӑн усӑ курмалла.

Ф. МАЙКОВ.

Ӗҫ вӑйӗ чакать

ВӐРНАР, апрелӗн 1-мӗш. (**Телефон тӑрӑх**). Ҫанталӑк кунсеренех ӑшӑтать. Ҫуна ҫулӗ кашни кунах пӑсӑлнӑҫемӗн пӑсӑлса пырать. Анчах чылай колхозсем ҫакна шута илмеҫҫӗ, вӗсем вӑрман турттарас тӗлӗшпе панӑ заданине хӑвӑртрах тултарассишӗн васкамаҫҫӗ.

График тӑрӑх Вӑрнар леспромхозӗнче кунсеренех ҫуранисем 1500 ҫын, лашапа 1200 ҫын ӗҫлемелле. Леспромхоз сумне ҫирӗплетнӗ районсенчен нихӑшӗ те графика тултармаҫҫӗ. Ӗҫ вӑйӗ хутшӑнса пырас вырӑнне, ӗнер тата паян питӗ хӑвӑрттӑн чакса пыма пуҫларӗ. Ӗнер вӑрманта ҫураннисем 696 ҫын, лашапа 616 ҫын кӑна ӗҫленӗ. Уйрӑмӑнах Красноармейски тата Калинински районсем ҫителӗксӗр ӗҫлеҫҫӗ. Сӑмахран, Красноармейски районран ӗнер ҫураннисем 49 ҫын, лашапа 27 ҫын кӑна ӗҫлерӗҫ. Ҫавна пулах ӗнтӗ Вӑрнар леспромхозӗнче ӗҫлекен колхозсенчен 30-шӗ кӑна хӑйсен планӗсене тултарнӑ.

ВКП(б) райкомӗсемпе райсовет исполкомӗсен хӑвӑртрах тивӗҫлӗ мерӑсем йышӑнмалла, ҫирӗплетнӗ графика кашни кун пӗтӗмпех тултарса пымалла.

ПЕРЦЕВ.

≈≈≈≈≈≈

Белосток облаҫӗнчи 13.500 гимнаст

Белосток облаҫӗнчи комсомолецсем гимнастикӑллӑ ӑмӑртусене активлӑн хатӗрленеҫҫӗ. Пурӗ 1000 команда ытла организациленӗ, вӗсенчен 397 команди—хӗрарӑмсен командисем. Ҫак командӑсенче 13.500 ҫын гимнастика ӗҫне вӗренеҫҫӗ.

Фанерӑсем тӑвакан Балтийски заводри комсомолецсем хӑйсен вӑйӗпе физкультура залӗ йӗркеленӗ, спортинвентарь туса хатӗрленӗ.

Планран ирттерсе 9 миллион тенкӗ тупӑш панӑ

Государствӑн Мускаври Л. М. Каганович ячӗпе тӑракан Пӗрремӗш подшипник завочӗ мартӑн 29-мӗшӗнче квартал программине срокченех тултарнӑ.

Март уйӑхӗнче завод плана кашни талӑкрах 4—5 процент ирттерсе тултарса пынӑ. Экономикӑллӑ показательсем те лайӑхланнӑ. Январьпе февраль уйӑхӗсенче кӑна завод планран ирттерсе 9 миллион тенкӗ тупӑш панӑ.

ПРОФЕССИЛЛӖ СОЮЗСЕН ПӖТӖМ СОЮЗРИ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ СОВЕЧӖН XI ПЛЕНУМӖ

Мартӑн 31-мӗшӗнче ВЦСПС-ӑн XI пленумӗн ирхи ларӑвӗнче Шверник юлташ профсоюз организацийӗсем 1941 ҫулти халӑх хуҫалӑх планне пурнӑҫа кӗртес тӗлӗшпе мӗнле ӗҫлени ҫинчен тунӑ доклад тӑрӑх пренисем пынӑ. Тухса калакан юлташсем профсоюз организацийӗсен ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсене уҫса кӑтартнӑ, ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ йышӑннӑ решенисене май фабрикӑсемпе заводсенче хальхи вӑхӑтра туса ирттерекен мероприятисем ҫинчен каласа панӑ.

1941 ҫулти халӑх хуҫалӑх планӗ, — тет Кӑнтӑрти хура металлургири рабочисен Союзӗн центральный комитечӗн председателӗ Вешников юлташ,— чугун, хурҫӑ, прокат туса кӑларассине чылаях ӳстерме палӑртать. Ҫакӑ вӑл пирӗн ҫине пысӑк ответлӑх хурать. Ӗҫре ҫитӗнӳсем тунӑ пулсан та, профсоюз организацийӗсен ӗҫӗнче пысӑк ҫитменлӗхсем нумай-ха. Кӑнтӑрти металлурги завочӗсенче хальхи вӑхӑтра нормӑсене тултарса пыман рабочисем чылаях нумай шутланаҫҫӗ-ха. Ҫапла пулсан та вӗсем хушшинче нимӗнле ӗҫ те тумаҫҫӗ.

Производствӑллӑ канашлусен ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсене паллӑ туса, Центрти чугунҫулсем ҫинче ӗҫлекен рабочисен Союзӗн центральный комитечӗн председателӗ Тарасов юлташ ВЦСПС XI пленумӗн решенийӗсенче производствӑллӑ канашлусен рольне хӑпартма тата вӗсен ӗҫне тӗрӗс организацилеме кирли ҫинчен калакан пункт ҫырса хума сӗнет.

Ленинградри Кировски заводри завком председателӗ Грудинин юлташ ҫакӑн ҫинчен каласа парать: нумаях пулмасть Кировски заводра продукци пахалӑхне тӗрӗслес тӗлӗшпе обществӑллӑ смотр туса ирттернӗ, ҫав смотра 7 пин ҫынна яхӑн хутшӑннӑ. Смотр хыҫҫӑн 2.146 сӗнӳ панӑ. Ҫакӑн хыҫҫӑн пур ҫӗрте те пекех брак проценчӗ чакнӑ. Старокузнечнӑй цехра, сӑмахран, брак хисепӗ 3 хут ытла чакнӑ.

Ҫӑм промышленноҫӗнчи рабочисен профсоюзӗн центральный комитечӗн председателӗ Никитина юлташ профсоюз организацийӗсем простойсене хирӗҫ начар кӗрешни ҫине кӑтартса панӑ.

Малалла Ленинградри «Красное знамя» ятлӑ трикотаж фабрикинчи фабком председателӗ Масленникова юлташ сӑмах илет. Хӑй вӑхӑтӗнче ҫак предприятири профсоюз организацийӗ хӑйӗн тӳлевлӗ аппаратне хытӑ чакарнӑ, практикӑллӑ ӗҫе пысӑк йышлӑ активва явӑҫтарнӑ. Фабкомӑн цехсенчи комитечӗсен тӗрлӗ комиссийӗсенче хальхи вӑхӑтра 2 пин активист ытла шутланать. Ҫакӑ вӑл союз членӗсене производствӑллӑ воспитани парас тӗлӗшпе ирттерекен ӗҫсене тӗпренех сӗнетсе йӗркеленӗ, тӗп тимлӗхе цех, бригада ҫине хума пулӑшнӑ. 1941 ҫулти январьпе февраль уйӑхӗсенче фабрика продукцин хӑйне тума ларакан хакне планпа палӑртнинчен 528 пин тенкӗ ирттерсе чакарнӑ. Ҫак ӗҫре профсоюз пысӑк вырӑн йышӑнса тӑнӑ.

Трибуна ҫинче — Латви СС Республикинчи профсоюзсен Центральнӑй Бюровӗн председателӗ Путниньш юлташ. Вӑл советлӑ ҫамрӑк республикӑри рабочи класс социализмлӑ хуҫалӑха мӗнтери пысӑк хастарлӑхпа туса пыни ҫинчен калать. Хальхи вӑхӑтра Латвири профсоюзсем рабочисемпе служащисене 280 пин ҫынна пӗрлештерсе тӑраҫҫӗ. Фабкомсемпе завкомсенче 46 пин активист шутланать. Предприятисенче рационализаторла ӗҫ саралса кайнӑ, хӑшпӗр фабрикӑсенче ӗҫ тухӑҫлӑхӗ 25—50 процент чухлӗ хӑпарнӑ. Республикӑри промышленноҫра стахановецсем 2 пин ҫын ытла, ударниксем 20 пин ҫын шутланаҫҫӗ. Унтан Путниньш юлташ профсоюз ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсем ҫинчен калать.

ВЦСПС секретарӗ Брегман юлташ пуринчен ытларах техникӑллӑ пропаганда ҫинчен тата профсоюз членӗсен производствӑллӑ-техникӑллӑ пӗлӳлӗхне хӑпартасси ҫинчен калать. Ҫак пысӑк та паха ӗҫе хутшӑнассине, тет Брегман юлташ, профсоюзсем хутшӑнассине чылаях хӑпартмалла. Иртнӗ ҫул хушшинче кӑна кӗске сроклӑ тӗрлӗ курссенче миллион ытла рабочисене вӗрентнӗ. Ҫак ӗҫре государство питех те пысӑк средствӑсем расходлать. Анчах та техникӑллӑ курссенче, кружоксенче тата шкулсенче вӗренекенсем улшӑнса тӑрасси питех те пысӑк-ха. Сӑмахран, вӑтам машиностроени наркомачӗ тӑрӑх 1940 ҫулта 42 пин ҫын вӗреннӗ, ҫӑннипе илсен вара курссенчен 25 пин ҫын ытларах кӑна вӗренсе тухнӑ. Нумай профсоюз организацисем массӑллӑ-техникӑллӑ вӗренӳ ӗҫне йӗркелесе ярас ӗҫре хозяйственниксене пулӑшу памаҫҫӗ. Курссемпе шкулсенчи ӗҫӗн пахалӑхӗпе тӗплӗн паллашмаҫҫӗ, профсоюз членӗсем мӗнле вӗреннине тӗрӗслесе тӑмаҫҫӗ. Юлашкинчен Брегман юлташ профсоюз членӗсене техникӑна вӗрентес тӗлӗшпе тӑвакан пӗтӗм ӗҫе лайӑхлатмалли практикӑллӑ мероприятисем ҫинче чарӑнса тӑрать.

Ирхи ларура пренисенче ҫавӑн пекех ҫак юлташсем тухса каланӑ: Погребной (ВЦСПС), Агаджанов (вооружени промышленноҫӗнчи рабочисен Союзӗн центральный комитечӗ) тата ыттисем.

Пленумӑн каҫхи ларӑвӗнче Шверник юлташ доклачӗ тӑрӑх пренисем пынӑ. Пренисенче ҫаксем тухса каланӑ: Шывҫул транспортӗнчи рабочисен Союзӗн центральный комитечӗн председателӗ Горбачев юлташ, Мускаври Щербаков ячӗпе тӑракан пурҫӑн комбинатӗнчи стахановка Феоктистова юлташ, ВЦСПС-ӑн культурӑллӑ-массӑллӑ отдел заведующийӗн заместителӗ Цареградский юлташ, Эстони СС Республикинчи Профсоюзсен Центральный Совечӗн председателӗ Кадакас юлташ, Челябинскри Сталин ячӗпе тӑракан трактор заводӗнчи профгруппорг Васенина юлташ тата ыттисем. (ТАСС).

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

ВКП(б) уставне пăсни пулмалла мар

«Парти программине йышăнакан, унăн организацийĕсенчен пĕринче ĕçлекен, парти постановленийĕсене пăхăнакан тата член укçине тӳлесе тăракан кирек-кам та парти членĕ шутланать,—тенĕ ВКП(б) уставĕн пĕрремĕш параграфĕнче. Çакă парти членĕсемпе кандидачĕсемшĕн пуриншĕн те çирĕпрен те çирĕп закон пулса тăрать. Кашни коммунист парти ретне кĕнĕ чухне партин уставĕпе тата программипе паллашса, вĕсене пурнăçлама пулса, сăмах парать. Çапла пулин те хăшпĕр коммунистсем час-часах ВКП(б) уставне, партин çирĕп дисциплинине пăсаççĕ.

ВКП(б) Вăрмар райкомĕн бюровĕ хăйĕн мартăн 28-мĕшĕнче пулнă ларăвĕнче парти членĕсемпе кандидачĕсем член укçине мĕнле тӳлесе пыни çинчен сӳтсе-яврĕ. ВКП(б) районри организацинче 261 коммунист шутланать. Вĕсенчен 1941 çулти январĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа член укçи тӳлеменни пĕр çын, февралĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа тӳлеменнисем 26 çын шутланаççĕ. Л. Григорьев юлташ виçĕ уйăх хушши член укçи тӳлемен.

Член укçине вăхăтра тӳлеменнисем хушшинче пĕччен коммунистсем ытларах шутланаççĕ. Вĕсем, пуçламĕш парторганизаци çуккине пула, парти райкомĕпе çителĕксĕр çыхăнса тăраççĕ. Райком инструкторĕсем те вĕсем патĕнче сахал пулаççĕ, вĕсене пулăшмаççĕ. Акă, Энтриялĕнчи туллимар вăтам шкул директорĕ, ВКП(б) членĕн кандидачĕ Е. Капитонов, Çĕнĕ Кинчерти туллимар вăтам шкул директорĕ, ВКП(б) членĕн кандидачĕ Осипов, Саруй колхоз членĕ, парти членĕн кандидачĕ Ионов, Çĕнĕ Кинчер колхоз членĕ, парти членĕн кандидачĕ Герасимов юлташсем февралĕн пĕрремĕшĕнчен пуçласа член укçи тӳлемен.

Çакă пысăк çитменлĕх уйрăм коммунистсем хăйсен пĕлӳне ӳстерессишĕн тăрăшманнинчен, марксизм-ленинизм наукин никĕсĕсемпе хĕçпăшалланма шутламаннинчен килет. Çӳлте асăннă юлташсем пурте ВКП(б) членĕн кандидатĕнче çулталăк ытла тăраççĕ. Вĕсен парти членне кĕме срок çитнĕ, анчах вĕсем члена кĕме пачах çителĕксĕр хатĕрленеççĕ. Уйрăмăнах Герасимов юлташа илсе пăхсан, вăл парти членне куçма хатĕрленни курăнмасть, пачах урăхла, парти уставне пăсса пырать. Колхоз счетоводчĕ пулса ĕçлесе, колхоз председателĕпе пĕрле ĕçке явăçать. Колхоза 576 тенкĕлĕх парăма кĕнĕ. 1940 çулшăн культсбор, 1941 çулшăн самообложени тӳлемен, хăй ялта заем уполномоченнăйĕ пулса тăрать пулин те заем укçи пухмасть, хăй те пĕр пус та тӳлемен. 1940 çулшăн, çавăн пекех 1941 çулти пĕрремĕш кварталшăн государствăна аш-какай пачах паман. Çав вăхăтрах Çĕнĕ Кинчер колхозĕ кая юлса пырать, ялти единоличниксем хушшинче массăллă ĕçе туса пымаççĕ.

Çаксене шута илсе, ВКП(б) райкомĕ Капитонов, Осипов, Ионов, Герасимов т. ыт. юлташсене апрелĕн 1-мĕшчен член укçисене тӳлесе татма хушса хăварчĕ. Райком инструкторĕсене пĕччен коммунистсемпе уйрăмăн ĕçлеме кирли çинчен асăрхаттарчĕ.

Çавăн пекех член укçи пухас ĕçре пуçламĕш парторганизацисен секретарĕсем те йăнăшсем тăваççĕ. Çĕнĕ Вĕренерти пуçламĕш парторганизацин секретарĕ Ильин тата машинно-тракторнăй станцинчи парторганизацин секретарĕ Николаев юлташсем член укçи пухнă ведомость çине коммунистсене алă пустармаççĕ. Кĕтеснерти парторганизацинче Григорьев юлташ Игнатьев юлташран 2 тенкĕ илес вырăнне 6 тенкĕ илсе пынă т. ыт. те.

ВКП(б) райкомĕ çак çитменлĕхсене халех пĕтерме кирлине кăтартса хăварчĕ.

И. СТЕПАНОВ.

Хаçатăн предприятисен ĕçĕсем çинчен ытларах çутатмалла

Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕн решенийĕсенче кăтартса панă çитменлĕхсем Вăрнар районĕнчи промышленноçпа транспортра та пулнă. Çав çитменлĕхсем пуçламĕш парторганизацисем, парти райкомĕ тата районри хаçат промышленноçпа транспорт тĕлĕшпе çителĕксĕр ĕçленинчен килнĕ. Вĕсем ялхуçалăхĕпе ытларах ĕçленĕ. Чăн та, Вăрнар районĕ пысăк тухăçлă тырпул туса илес, выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе республикăра малти вырăнсенчен пĕрине йышăнса тăнă.

Районри «Социализм çулĕпе» хаçата илсе пăхсан, унăн страницисенче промышленность е транспорт çинчен çырнă материалсене питĕ сахал курма пулать. Унашкал материалсем пулнă пулсан та, предприятин ĕçне тĕплĕн, тарăннăн илсе çутатса пани пулман.

Фосфорит завочĕ туса кăларакан продукци ялхуçалăхĕнче мĕнле вырăн йышăнса тăни пуриншĕн те паллă. Анчах, районри хаçат унăн ĕçĕсем çинчен питех те сахал çутатать. Районра иртнĕ çултанпа кирпĕч завочĕ тăваççĕ. Апла пулсан та «Социализм çулĕпе» хаçат ун çинчен шарламасть-ха. Завода тунă çĕрти çитменлĕхсене пĕтерес тĕлĕшпе кĕрешни çук.

XVIII партконференци пулса иртнĕ хыççăн «Социализм çулĕпе» хаçатăн хăйĕн ĕçне урăхлатса çĕнетмелле пулнă пек. Анчах ĕçре улшăну туни курăнмасть, çаплах кивĕлле ĕçлет. Районри хаçатра предприятисем тата транспорт хăйсен ĕçне урăхлатса çĕнетни çинчен, вĕсем производствăллă плана тултарассишĕн, чĕртаварсене, топливăна, электроэнергине перекетлессишĕн, оборудованисемпе тĕрĕс усă курассишĕн, продукцин хăйне ларакан хакне йӳнетессишĕн, продукци пахалăхне лайăхлатассишĕн мĕнле кĕрешнине кăтартса паракан материалсем ку вăхăтченех çукпа пĕрех.

Фосфорит заводĕнче районри хаçата çырса тăракансем çук мар. Анчах редакци вĕсем хушшинче кирлĕ пек ĕçлемест. Шутпа, районри хаçатăн рабкорсемпе канашлусем ирттермелле, вĕсене çырма вĕрентмелле. Пĕр сăмахпа каласан, районри хаçатăн рабкорсемпе ĕçлессине тĕпренех лайăхлатмалла.

«Социализм çулĕпе» хаçатăн хăйĕн ĕçне XVIII партконференци решенийĕсем тăрăх урăхлатса çĕнетес пулать. Унăн промышленноçпа транспорт ĕçĕсене ялхуçалăх ыйтăвĕсемпе пĕр танах çутатса пымалла. Хаçат ĕçне предприятисен директорĕсене, инженерсене, плановиксене, мастерсене, производствăри стахановецсене, çавнашкалах транспортри командирсене явăçтармалла.

П. МИХАЙЛОВ.

Рабселькорсемпе стена хаçат редакторĕсен канашлăвĕ

ЕТĔРНЕ. Мартăн 27-мĕшĕнче рабселькорсемпе стена хаçат редакторĕсен районри канашлăвĕ пулса иртрĕ. Канашлура Хмелев юлташ партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцин итогĕсем тата стена хаçачĕсен задачисем çинчен доклад туса пачĕ.

Доклад тăрăх пренире 9 çын тухса каларĕç. Вĕсем предприятисенчи хăшпĕр стена хаçачĕсем XVIII партконференцин решенийĕсене пурнăçа кĕртсе пырас тĕлĕшпе çителĕксĕр ĕçленине палăртрĕç.

Рабселькорсемпе стена хаçат редакторĕсен канашлăвĕ XVIII партконференцин решенийĕсене пурнăçа кĕртсе пырас, стена хаçачĕсен ĕçĕсене лайăхлатас тĕлĕшпе татăклă мероприятисем палăртрĕ.

ЧЕХОНИН.

Ветфельдшер

Василий Васильевич Скворцов юлташ, 1936 çулта Елчĕкре 6 уйăх вĕреннĕ хыççăн, хăйĕн тăван ялне — «Осоавиахим» колхоза ветсанитар пулса ĕçлеме таврăнать.

Ветсанитар колхоза питех те кирлĕ пулнă. Ферма работникĕсем ветеринари ĕçне пĕлмен, выльăхсем час-часах чирленĕ. Вăл çул сыснасене рожа чирĕ ернĕ пулнă. Чир — вăл пушар пек, пĕр ерсен хăвăрт сарăлса пырать, пĕр выльăхран теприн çине куçать. Çавăн пек сарăлса пынă рожа чирĕ вăл çул, колхоза пысăк сиен кӳнĕ.

Скворцов юлташ хăраса ӳкмен. Районри колхоз шкулĕнчен вăл «отлично» паллăсемпе вĕренсе тухнă. Ĕçлеме ун пĕлӳ пулнă, пĕлӳрен ытларах—хастарлăх пысăк пулнă. Часах вăл чирсемпе кĕрешес ĕçе кӳлĕннĕ. Паллах ĕнтĕ, малтанхи вăхăтра ĕçлеме йывăр пулнă: колхоз правленийĕ ветеринари ĕçĕпе сахал интересленнĕ медикаментсем вăхăтра илсе паман фермăри работниксем те зооветправилăсене питех пăхăнса тăрасшăн пулман. Скворцов юлташ çак çитменлĕхсем çинчен пухусенче сахал мар каланă, хăй тăтăш фермăра ĕçленĕ, хăшпĕр чухне унтах çĕр каçнă. Чунтан тăрăшса ĕçлени сая кайман: выльăхсем хушшинче чир сахаллансах пынă. 1938 çултанпа «Осоавиахим» колхозра рожа, сурăхсен шĕвĕрĕлчен чирĕсем пулман.

Çакăн хыççăн Скворцов юлташ колхозра хăйне тивĕçлĕ мухтава илме пултарнă. Ăна колхозниксем юратаççĕ, правлени темиçе хутчен те преми панă.

1939 çулта Елчĕкре ветфельдшерсем хатĕрлекен курс уçăлнă. Колхоз правленийĕ çак курса Скворцов юлташа яма йышăннă. Пĕр çул хушши тăрăшса вĕреннĕ хыççăн Скворцов юлташ ветфельдшер пулса тăрать. Вăл шкулта илнĕ пĕлӳсемпех лăпланса лармасть, пĕлĕве тăтăшах ӳстерме тăрăшать. «Советская ветеринария» журнал, «Животноводство» хаçат çырăнса илет, тĕрлĕрен кĕнекесем вулать. Вăл хăйĕн пĕлĕвне ыттисене пама тăрăшать. Ферма работникĕсемпе час-часах калаçусем ирттерет, вĕсем валли зооветкружок организациленĕ.

Акă эпир Скворцов юлташпа фермăсене пăхса çӳретпĕр.

— Путексем валли лайăх вите кирлĕ. Вĕсене халĕ пит начар çĕрте усраççĕ, — тет Скворцов юлташ. Чăн та, путексен пӳлĕмĕ тăвăр, тĕттĕм, вентиляци çук.

— Ун çинчен ĕнтĕ правленине темиçе хутчен те каланă, çапах туса памаççĕ-ха,—калаçать вăл.

Çамрăк путексене Скворцов юлташ питĕ юратать. Фермăри ытти работниксем те путексене тăрăшса пăхаççĕ. Сурăх е ĕне пăруланă çĕрте Скворцов юлташ яланах хăй пулать, çамрăк выльăх кăвапине çыхса касать. Малтанхи вунă кун хушшинче путексене 5—6 хут ĕмĕртеççĕ. Путексем начар çитĕнеççĕ пулсан, вĕсене ĕне сĕчĕ хушса параççĕ, амăшĕсене вăйлăрах апат çитереççĕ. 2—3 эрнерех сĕлĕ, тулă çиме вĕрентеççĕ. Путексем пурте сывă — пăхсан савăнмалла.

Çакă вăл ферма работникĕсен пархатарлă ĕçĕ.

Нумаях та пулмасть фермăра çакăн пек тĕлĕнмелле япала пулса иртнĕ. Путексем, пурте тенĕ пекех, тăм вите стенине кăшлама пуçланă. Шап-шурă стенана, кăмакана пĕр кĕске вăхăтрах тĕссĕрлентерсе янă. Вăл çеç те мар. Вĕсем пĕр-пĕрин çăмне çăлса кăшлама пуçланă. Путексем имшерленсе кайнă.

— Путексене мĕн те пулин çитмест пулмалла,—ыйтнă ферма работникĕсем Скворцов юлташран. Путексене минераллă тăварсем тата витаминсем кирлĕ пулнă. Вĕсене лайăх утă, пурă тата шăмă çăнăхĕ пама пуçланă, çулçăллă çăка çапписем çака-çака панă. Скворцов юлташ ферма работникĕсене çавăн пек вăхăтсенче яланах пулăшать.

«Осоавиахим» колхозра выльăх-чĕрлĕх шучĕ çулран çул ӳссе, йышланса пырать. Колхозăн ĕне, сурăх, сысна тата чăх-чĕп фермисем пур. Сысна фермине 1941 çулта Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕ пулма тăратнă. Çак çитĕнӳ вăл ферма заведующийĕ Гаврилов тата ветфельдшер Скворцов юлташсенчен те нумай килнĕ. Çавăнта та райçĕрĕç пайĕ фермăпа пĕрле, выставка участникĕ пулма, Скворцов юлташа та тăратнă. Çак чыса илме тивĕçлине вăл хăйĕн ĕçĕпе кăтартса панă.

А. УЛЕНДЕЕВ.

Елчĕк райçĕрĕç пайĕн старший ветврачĕ.

ССР Союзĕн Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ „Вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем тата продовольстви туса кăларассине ӳстермелли мероприятисем çинчен“ 1941 çулти январĕн 9-мĕшĕнче йышăннă постановленине пурнăçа кĕртес ĕç мĕнле пыни çинчен

Парти Обкомĕн секретарĕ Я. К. Павлов юлташ ВКП(б) Обкомĕн VI пленумĕнче тунă докладран

Пирĕн парти, Сталин юлташ ĕççыннисен материаллă пурнăçне лайăхлатассишĕн куллен-кунах тăрăшаççĕ.

ВКП(б) XVIII съезчĕ çакăн пек директива пачĕ: «Ĕççыннисен ӳссе пыракан ыйтăвĕсене тивĕçтермелли пысăк çăлкуç пулса тăракан вырăнти промышленноçпа промкооперацине пур майсемпе те вăйлатса пымалла», терĕ. Çак директива тăрăх ĕнтĕ 1941 çулти январĕн 9-мĕшĕнче СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ «Вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем тата продовольстви туса кăларассине ӳстермелли мероприятисем çинчен» постановлени йышăнчĕç.

Çак постановление совет халăхĕ калама çук пысăк хавхаланупа саламласа кĕтсе илчĕ, вăл большевикла партипе совет правительстви ĕççыннисен ӳссе пыракан ыйтăвĕсене тивĕçтерессишĕн тăрăшнине татах та тепĕр хут кăтартса парать. Вăл вырăнти промышленноçа вăйлатса пыма анлă майсем уçса пачĕ.

Халĕ ĕнтĕ пĕтĕм ĕç вырăнти парторганизацисен, совет, хуçалăх организацийĕсен руководителĕсем çак майпа мĕнле усă курнинчен килет. Партипе правительство советпа партин вырăнти руководителĕсен ĕçне пуринчен ытларах вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем тата продовольстви туса кăларасси мĕнле ӳссе тата вăйланса пыни тăрăх хаклĕç.

1940 çулта Чăваш республикинчи вырăнти промышленноçпа кооперативлă промышленность çителĕксĕр ĕçленĕ. Иртнĕ çулта республикăри вырăнти промышленность—область тата район промышленноçĕ 20,6 миллион тенкĕлĕх (1926—27 çулсенчи улшăнми хаксемпе шутласан) продукци туса кăларнă, кооперативлă промышленнсть—65.990 пин тенкĕлĕх (1932 çулти улшăнми хаксемпе шутласан) туса кăларнă. Республикăри наркоматсемпе управленисене пăхăнса тăракан государство промышленноçĕ çулталăк планне 94,2 процент тултарнă, районсене пăхăнса тăракан промышленность—96,5 процент тултарнă, иртнĕ çулта кооперативлă промышленность 3.746 пин тенкĕлĕх (1932 çулти улшăнми хаксемпе шутласан) продукци парса çитерейменĕ, плана 94,6 процент тултарнă.

Халăх мĕн ыйтнине начар сăнаса вĕренеççĕ, çĕнĕ изделисене производствăна начар кĕртсе пыраççĕ. Кунтан та ытларах, 1940 çулта халăх нумай ыйтакан чылай таварсене туса кăларассине чакарни те пулнă. Çапла, сăмахран, Промсоюз витресем, тазсем, кирпĕч-сырец туса кăларассине, металран тунă куллен кирлĕ таварсене юсассине нумай чакарнă, Древпромсоюз йывăç кашăксем, кĕреçесем, ачасем валли теттесем туса кăларассине чакарнă.

Коммунистсен нумаях пулмасть пулса иртнĕ пухăвĕсен материалĕ çакăн çинчен калать: вырăнти промышленность ĕçĕнчи çитменлĕхсем предприяти директорĕ е артель председателĕ çителĕксĕр ĕçленинчен кăна мар, парти райкомĕсемпе райсоветсен исполкомĕсем начар, конкретлă мар ертсе пынинчен те килет. Çакă вăл ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ йышăннă решенисем мĕнтери вăхăтлă пулнине татах та тепĕр хут кăтартса парать.

Павлов юлташ 1941 çулта вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсемпе продовольстви туса кăлармалли план çинче—ВКП(б) Обкомĕпе Чăваш АССР Совнаркомĕ çирĕплетнĕ план çинче тĕплĕн чарăнса тăрать. Государство промышленноçĕ куллен кирлĕ таварсемпе продовольствине 9.177 пин тенкĕлĕх (1926—27 çулсенчи хакпа) туса кăлармалла, е 1940 çултипе танлаштарсан 155 процент чухлĕ ӳсĕм тумалла, кооперативлă промышленность — 50.140 пин тенкĕлĕх туса кăлармалла. Туса кăларакан куллен кирлĕ таварсен изделийĕсен ассортименчĕ çĕнĕ йышши 100 тĕрлĕ таварпа пуянланать.

Вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсемпе продовольстви туса кăлармалли плана йышăнса, парти Обкомĕпе Чăваш АССР Совнаркомĕ çакна шута илнĕ: республикăри халăхăн куллен кирлĕ таварсемпе чи малтан кирлĕ таварсем тĕлĕшĕнчи ыйтăвĕсене пĕтĕмĕшпех тивĕçтермелле пултăр тесе шутланă, кирлĕ пек мĕнпур таварсене вырăнта, вырăнти чĕртавартан туса кăларас ĕçе татăклăнах ӳстерме кирлĕ условисемпе майсем пирĕн республикăра пĕтĕмĕшпех пур.

— Пирĕн республика территорийĕн виççĕмĕш пайĕ вăрмансемпе витĕнсе тăрать,—тет докладчик.—Пирĕн хаклă йышши йывăçсем ӳсеççĕ, вĕсенчен хаклă кирлĕ таварсем туса кăларма пулать. Анчах та пирĕн наркоматсем, предприятисемпе артельсем хăйсене касма уйăрса паракан вăрман фончĕсемпе çулран çулах кирлĕ таран усă курмаççĕ. Вăрмана сыхлас тата вăрман хартас ĕçĕн Чăваш республикинчи управленийĕн даннăйĕсем тăрăх, 1940 çулта тĕрлĕ организацисене 3 миллион кубометр ытла вăрман пама палăртса хунă, çак шутран 1941 çулти январĕн 1-мĕш тĕлне 474.600 кубометр вăрман касмасăр юлнă.

Республикăра резонанслă чăрăш, пысăк пахалăхлă хурăн пур, вĕсем музыкăллă инструментсем тума юрăхлă йывăçсем, анчах та Улатăрти гармонь фабрики валли чĕртавара вăхăтра тăратмаççĕ, çителĕксĕр тăратаççĕ.

Пирĕн тикĕт, кăмрăк тата скипидар туса хатĕрлемелли хаклă чĕртавар — тункатасем çĕршер пин кубометр шутланаççĕ, анчах та çав чĕртавар патне халиччен те алă çитмен-ха. Пирĕн вăрмансенче сахал мар йывăç тăррисем, вăл шутрах çăка тăррисем те, çĕрсе выртаççĕ е вĕсене çунтарса яраççĕ, вĕсен хупписене сӳсе илсе мучала тума пулать, турачĕсемпе çулçисенчен выльăх-чĕрлĕх валли турат апачĕ хатĕрлеме пулать.

Тата пирĕн шултра предприятисенче мĕн чухлĕ отходсем çук пулĕ? Пĕр Куславкка комбиначĕ кăна 1941 çулта куллен кирлĕ таварсем туса кăларма юрăхлă отходсем 2.900 кубометр пама пултарать. Çĕмĕрле комбиначĕ 1939 çулта Мускава, Дон çинчи Ростова, Дагестана, Вăтам Азине тата ытти вырăнсене хырпа чăрăш турпасĕсем 3.941 кубометр, юман турпасĕсем 1.478 кубометр тата 250 пин тенкĕлĕх сĕтел-пукан деталĕсем янă.

Çакăн пек пуянлăхсем çинчен—мăйăр, вăрман улми, тĕрлĕ çырласем, кăмпасем, йĕкел çинчен те манма юрамасть, вĕсенчен çимелли хаклă продуктсем хатĕрлеме пулать. Пурте варенье, кĕсел, кăмпа кукăлĕсем çиме юратаççĕ, морс, ситро ĕçме юратаççĕ, анчах та çутçанталăкăн çак тӳлевсĕр çимĕçĕсене пухас тата вĕсенчен тĕрлĕ япаласем туса хатĕрлес тĕлĕшпе ĕçлекен лайăх организаторсем питех те, питех те сахал. Паллах ĕнтĕ, заявкăсем пама тата типĕтнĕ улма-çырла таврашĕпе вареньесене Крымран, Украинăран, Мускавран ыйтса илесси, хăйсем тĕллĕн ӳсекен улма-çырла таврашне хамăрăн республикăра пухса «хура» ĕç тăвассинчен çăмăлрах.

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ йышăннă постановлени çакăн пек никама кирлĕ мар практикăна—иждивенчество практикине пĕтерет.

Пирĕн республикăра шыв кӳлленсе тăракан вырăнсем нумай, анчах та вĕсемпе эпир çителĕксĕр усă куратпăрха. Пулă тытасси çулран çулах чакса пырать. Суту-илӳ организацийĕсемпе апат-çимĕç промышленноçĕн предприятийĕсен руководителĕсем çавăрăнкалайманнине пула нумай хаклă каяшсем ахалех пĕтеççĕ. Çапла, сăмахран, Сĕнтĕрвăрринчи спиртзавод 1940 çулта пăрака 377.581 декалитр кăларса тăкнă. Кăçалхи январьпе февраль уйăхĕсенче илнĕ пăракан çуррине яхăн пайне юханшыва кăларса тăкнă. ВКП(б) Сĕнтĕрвăрри райкомĕпе райсовет исполкомĕ выльăх-чĕрлĕх самăртмалли плана йышăннă чухне çакăн пек «вак-тĕвек» ĕçе «манса хăварнă». Республикăри организацисем (Чăвашсоюз, Промсоюз, Наркомпищепром, Госплан) выльăх апачĕн çакăн пек ресурсĕсем çинчен пĕлмеççĕ.

Капитальнăй строительство сарăлса пынă май, вырăнти стройматериалсем—кирпĕч, известь, бутовăй чул, черепица тата ыттисем те нумайрах кирлĕ пулаççĕ, анчах та çак материалсене туса кăларасси ӳссе пымасть. Первомайски, Шăмăршă, Хĕрлĕ Чутай тата Вăрнар районĕсем кирпĕч туса хатĕрлес тĕлĕшпе ĕçлемеççĕпе пĕрех. Вĕсен чĕртавар та, топливо та пур, кун та пĕтĕм сăлтав çак районсен руководителĕсем пуçарусăр пулнинче, вĕсем çавăрăнкалайманнинче.

Строительство материалĕсем хатĕрлессишĕн пуринчен малтан стройматериалсен промышленноçĕн Управленийĕ (Дашков юлташ), Промсоюз (Егоров юлташ) тата райсоветсен исполкомĕсемпе ВКП(б) райкомĕсен руководителĕсем, сăмахран, Сĕнтĕр, Сĕнтĕрвăрри, Куславкка, Вăрмар, Пăрачкав районĕсен руководителĕсем ответ тытма тивĕçлĕ, вĕсен кирлĕ майсем йăлтах пур.

Кирпĕч, известь тата черепица тăвас тĕлĕшпе колхозсем те ĕçлеме тивĕçлĕ. Вутăпа усă курассинчен минераллă топливо, йӳнĕ топливо—торф çине хăюллăн та татăклăн куçма вăхăт ĕнтĕ, вăл уйрăмах Атăл лешъенче, Улатăр, Пăрачкав, Шăмăршă тата Хĕрлĕ Чутай районĕсенче нумай. Кварцлă хăйăр, минераллă краскăсем, трепелсем тата ытти ресурссем илмелли вырăнсемпе кирлĕ пек усă курма вăхăт ĕнтĕ.

Пирĕн республикăра металл уйрăмах нумай мар. Çапла пулсан та, шултра предприятисенчи—Канашри вагонсем юсакан заводпа Улатăрти паровозсем юсакан заводри металл татăкĕсемпе усă курасси çинчен тăракан ыйтăва халиччен те татса паман-ха. Халăх хушшинче металл татăкĕсем пухас ĕçе организацилемен. Çакăн пек положенине тӳрлетсе ямасан, республика металран тунă таварсем çуккипе пысăк йывăрлăхсем курма пултарать.

Пирĕн пысăк майсем пур пулсан та, тесе паллă тăвать докладчик, СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ январĕн 9-мĕшĕнче йышăннă постановленине республикăра çителĕксĕр пурнăçа кĕртсе пыраççĕ. Нумай районсенче шавларĕç, декларацилле решенисемпе обязательствăсем йышăнчĕç, çакăн хыççăн вара, мĕн кирлине йăлтах тунă тата ĕç малалла хăй тĕллĕнех пулса пырать, тесе шутласа пулас, лăпланса ларчĕç. Январь уйăхĕнче куллен кирлĕ таварсем туса кăлармалли плана нумай предприятисем тултарман. Февраль уйăхĕнче те ĕçсем çакăн пекех пулчĕç. ВКП(б) Центральный Комитечĕ çумĕнчи Партиллĕ Контроль Комиссийĕн Уполномоченнăйĕ Серов юлташ СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ январĕн 9-мĕшĕнче йышăннă постановленине пурнăçа кĕртес ĕçе ертсе пырас тĕлĕшпе партипе совет организацийĕсем çителĕксĕр ĕçленине питех те тĕрĕс паллă турĕ. Серов юлташ çапла кăтартса пачĕ: Госплан наркоматсем тата промкооперации вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсемпе продовольстви туса кăларассине ӳстерес тĕлĕшпе тумалли мероприятисене палăртса хатĕрлес ĕçе вăрăма чăсса янă, ВКП(б) Обкомĕпе Чăваш АССР Совнаркомĕ вара вырăнти парторганизацисен, совет, хуçалăх тата кооперации организацийĕсен ĕçне начар контроллесе тăраççĕ.

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ йышăннă постановленине пурнăçа кĕртессине ертсе пырас ĕçе вăйлатас ыйтусем тăрăх парти Обкомĕ тунă практикăллă выводсенчен пĕри вăл—çак ыйтăва паянхи пленумра ларса сӳтсе-явни пулса тăрать.

Павлов юлташ республикăри хăшпĕр наркоматсемпе организацисен ĕçĕсене тĕплĕн анализ туса парать. Вăл Наркомместпром, Промсоюз, Древпромсоюз ĕçĕсене тата суту-илӳ организацийĕсен ĕçне вăйлăн критиклет. Наркомместпром промышленноçĕн районсенчи предприятийĕсем пĕрремĕш кварталăн январьпе февраль уйăхĕсенчи планне 17,6 процент кăна тултарнă. Вырăнти промышленность Халăх Комиссарĕ Васильков юлташ: туса кăларма тытăнмалли çĕнĕ йышши 30 изделирен 17 йышши изделине туса кăларма тытăннă, тесе шутлать. Çапла «туса кăларма тытăнни» чăннипе илсен мĕнлерех-ши вăл? 20 пин мăшăр йĕлтĕртен 1.691 мăшăр туса кăларнă, йĕлтĕр туйисем—20 пин мăшăртан 22 мăшăр, 2 пин пĕкĕ вырăнне—20 пĕкĕ, 300 бидон вырăнне—1 бидон туса кăларнă. Кăçалхи çул тума палăртнă 48 çĕнĕ мастерскойсемпе цехсенчен пĕрне кăна тăваççĕ — Шамкинри (Шăмăршă районĕ) сăрапа тир тумалли мастерской кăна тăваççĕ. Ытти 47 мастерскойĕ тăрăх вара банкран ссуда илес ĕçе те йĕркелесе яман. Вак-тĕвек ĕçсемпе хăтланса, Наркомместпром чи кирлине манса хăварать. Предприятисен работникĕсемпе райсоветсен исполкомĕсен работникĕсем тĕрĕссипех ĕнтĕ, Наркомместпром пирĕн ыйтусем çине кирлĕ пек пăхмасть, хăш чухне бюрократла ответсем панипех пăрăнса каять, хăйĕн распоряженийĕсене улăштарать, тесе ӳпкелешеççĕ.

Васильков юлташăн наркомат ĕçĕнчи çитменлĕхсене хăвăртрах, большевикла пĕтерес пулать. Республикăри вырăнти промышленность кая юлса пынине малашне чăтса тăма çук! Парти райкомĕсем вырăнти промышленность çине интересленмесĕр пăхса тăма пултараймаççĕ, вĕсем Наркомместпрома пулăшу пама тата вырăнти промышленность ĕçĕшĕн унпа пĕртанах ответ тытма тивĕçлĕ.

Докладчик Чăвашпромсоюз президиумĕпе унăн председателĕ Егоров юлташ артельсене çиелтен ертсе пынине Промсоюз руководителĕсем артельсенчен уйăрăлса тăнине кăтартса парать. Çакăн пек ĕçлени мĕн патне илсе пынине акă мĕнле факт лайăх кăтартса парать: 1940 çулти ноябрь уйăхĕнче Чăвашпромсоюз Сĕнтĕрвăрринчи «Париж Коммуни» артеле, вăл çулталăк планне срокчен «тултарнă» ятпа саламлă телеграмма янă. Чăннипе илсен вара çак артель 1940 çулти плана 69,6 процент кăна тултарнă.

Промсоюзпа районсенчи организацисем кая юлса пыракан артельсене хăш чухне мĕнле «пулăшаççĕ-ха»? Сĕнтĕрвăрринчи «Стройматериал» артель программăсене çулран çулах тултарса пымасть. Акă ĕнтĕ Промсоюзпа районри организацисем ăна пулăшма шут тытнă. Артель ĕçĕ çинчен промсоюзра—малтан ноябрĕн 21-мĕшĕнче, унтан декабрĕн 2-мĕшĕнче отчет итленĕ. Декабрĕн 20-мĕшĕнче артель председателĕн докладне хула Совечĕн исполкомĕнче итленĕ, январĕн 17-мĕшĕнче—парти райкомĕнче, январĕн 21-мĕшĕнче—каллех Промсоюзра, февралĕн 6 мĕшĕнче—райсовет исполкомĕнче, февралĕн 19-мĕшĕнче—каллех хула Совечĕн исполкомĕнче, мартăн 5-мĕшĕнче—райсовет исполкомĕнче, мартăн 15-мĕшĕнче—Промсоюзра итленĕ.

Кунсăр пуçне, Промсоюзран артеле тĕрĕслеме, тĕпчеме, ревизи тума виçĕ çын пынă, унта вĕсем 25 кун пурăннă. Паллах ĕнтĕ, çавăн пек итленĕ тата тĕрĕсленĕ хыççăн артель хăйĕн ĕçне лайăхлатман кăна мар, йăлтах урăхла, вăл хăйĕн ĕçне начарлатнă.

Павлов юлташ Промсоюзра кадрсемшĕн большевикла тăрăшни пулманни çинчен калакан чылай фактсене илсе кăтартать.

Иртнĕ çулта Древпромсоюз та çителĕксĕр ĕçленĕ, вăл валовой продукци тăрăх плана 93,6 процент тултарнă, куллен кирлĕ таварсем тăрăх—81,6 процент. 1941 çулти квартал планне вара мартăн 1-мĕш тĕлне валовой продукци тăрăх 61,3 процент, куллен кирлĕ таварсем тăрăх—50,5 процент тултарнă.

Древпромсоюз артельсен руководителĕсем умне плана тултарма ыйтса кирлĕ пек çирĕп требованисем лартмасть, артельсенчи производство процесне начар сăнаса вĕренет, вăл продукци кăларма тĕплĕн палăртса хатĕрленĕ плансене артельсене кая юлса ярса панă.

Суту-илӳ организацийĕсем те хăйсен задачисене начар пурнăçа кĕртсе пыраççĕ. Предприятисемпе тата промартельсемпе договорсене вăхăтра туса, пур пек таварсене тӳлесе илсе суту-илӳ организацийĕсем куллен кирлĕ таварсем туса кăларас ĕçе хавхалантарса пыма тивĕçлĕ пулнă.

Чăвашторг, Чăвашсоюз тата Леспродторг кăна, çулталăк планĕнче палăртса хунипе танлаштарсан, 12,8 миллион тенкĕлĕх договор туман.

Суту-илӳ организацийĕсем подсобнăй хуçалăх — продовольствин çирĕп базине туса хурас тĕлĕшпе ĕçлеме тивĕçлĕ. Çапла пулсан та, сăмахран, СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ январĕн 9-мĕшĕнче йышăннă постановлени тухнă хыççăн Чăвашторгăн самăртма тăратнă сыснасен хисепĕ чакнă. Пулă тытас ĕçе организацилемен. Столовăйсемпе ресторансен трестĕн пулă тытакан бригада тата çак ĕçе организацилес тĕлĕшпе ятарласах ĕçлекен çын пулсан та, трест кăçалхи январьпе февраль уйăхĕсенче 40 килограмм кăна пулă тытнă. Наркомторг суту-илӳ организацийĕсен ĕçне начар контроллет, начар сăнаса вĕренет.

Павлов юлташ СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ январĕн 9-мĕшĕнче йышăннă постановленине çителĕксĕр пурнăçа кĕртсе пынăшăн партин чылай райкомĕсемпе райсоветсен исполкомĕсене (Советски, Комсомольски, Хĕрлĕ Чутай, Шăхасан, Йĕпреç районĕсене) критиклет. Докладчик çавăн пекех тата республикăри Совнаркомăн вырăнти промышленноçпа промысла кооперацине ертсе пырас ĕçри пысăк çитменлĕхĕсем çинчен калать.

— Партипе совет организацийĕсен тимлĕхне вырăнти промышленноçа вăйлатас ыйтусем еннелле татăклăнах çавăрмалла, — тет юлашкинчен Павлов юлташ. — Тумасăр хăварнă ĕçсене кĕске вăхăтрах туса çитермелле, ĕçе пуçăнма хатĕрленессине вĕçлемелле.

Чăваш АССР Совнаркомĕ, наркоматсем тата промысла кооперацийĕсен союзĕсем, ВКП(б) райкомĕсем, райсоветсемпе хула Совечĕсен исполкомĕсем çакна ăнланса илме тивĕçлĕ: вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем тата продовольстви туса кăларассине вăйлатас ĕçĕн çитĕнĕвĕ пирĕнтен, пирĕн пуçарулăхран, эпир ĕçре çавăрăнкалама пултарнинчен кăна килет.

Вырăнти промышленноçа планлас тĕлĕшпе ĕçе татăклăнах лайăхлатмалла, район экономикине, унăн ресурсĕсене тарăнрах сăнаса вĕренмелле, предприятисен производствăллă майĕсене палăртмалла тата вĕсемпе пĕтĕмĕшпех усă курмалла. Пысăк пахалăхлă, анлă ассортиментлă изделисем туса кăларассишĕн, продукцин хăйне тума ларакан хакне чакарассишĕн, ĕç дисциплинипе производство дисциплинине çирĕплетессишĕн кĕрешмелле. Оборудованине, материалсене тата ытти мĕнпур пурлăхсене тĕрĕс учета илессине, вĕсемпе тĕрĕс усă курассине йĕркелесе ямалла, социализмлă харпăрлăха çаратассине тата растратăсене пĕтĕмĕшпех пĕтермелле, предприятисенче большевикла йĕркелĕх туса хумалла, технологи дисциплинине пăхăнса ĕçлемелле, продукцине малтанах хатĕрлесе хунă график тăрăх пĕртан туса кăларассине йĕркелесе ямалла.

Парти организацийĕсен задачи акă мĕнре: директорсен ĕçне контролленĕ çĕрте хозяйственниксене, наркоматсене пулăшу памалла, государство интересĕсен хуралĕнче тăмалла, производство командирĕсен авторитетне хăпартса, единоначалине çирĕплетсе пымалла. Производство ĕçĕсем тĕлĕшпе вăхăтран вăхăта кăна мар, тăтăшах ĕçлесе пыракан, предприяти пурнăçне çиелтен мар, чăннипех те тарăннăн, тĕплĕн пĕлсе тăракан, кашни коммуниста хăйне тума хушнă ĕçшĕн пысăк ответлăха ăнланса тăма вĕрентсе, куллен кун воспитани парса пыракан партработниксем кăна çак задачăна пурнăçа кĕртме пултараççĕ.

Вырăнти промышленность работникĕсемпе промысла артелĕсен членĕсем хушшинчи партиллĕ-массăллă тата политикăллă агитацие татăклăнах лайăхлатни кирлĕ.

Нимĕн иккĕленмелли те çук, Чăваш область парторганизацийĕ, вырăнти промышленноçпа промкооперацире ĕçлекен мĕнпур работниксене мобилизацилесе, СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ январĕн 9-мĕшĕнче йышăннă постановленине тата партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ йышăннă решенисене ăнăçлăн пурнăçа кĕртĕ. **(Алă çупаççĕ).**

Директор приказĕсем пурнăçа мĕнле кĕреççĕ

Директор — предприятинче хуçа пулса тăрать. Вăл заводри е фабрикăри пĕтĕм ĕçшĕн ответ тытать. Çавăнпа директор кăларакан приказсемпе распоряженисем предприятинчи ытти работниксемшĕн закон пулса тăмалла. Кашни работникăн ăна тивĕçлĕн, кăтартнă срокра пурнăça кĕртсе пымалла.

Мĕнле тăраççĕ-ха çак енĕпе ĕçсем Çĕмĕрлери экстракт тăвакан «Большевик» заводра?

Иртнĕ çулсенче директор кăларнă приказсене пурнăçламан тĕслĕхсем те пулнă. Хăшпĕр цех начальникĕсемпе отдел заведующийĕсем директор каланине çиелтен çĕç пурнăça кĕртме хăтланнă, çитменне тата кăтартнă срокра пурнăçламан.

Ку ĕнтĕ, пĕр енчен, директор хăй кăларнă приказсене тĕрĕслесе пыманнинчен те килнĕ. Час-часах çапла пулнă: директор приказ çырнă та, лăпланнă. Ăна вырăнта мĕнле пурнăça кĕртеççĕ, мĕнле пурнăça кĕртнĕ? Çакна дирекци чылай чухне тĕрĕслесе тăман.

Юлашки вăхăтра ĕç чылаях урăхланни курăнать. Работниксем кашниех директор распоряженийĕсене вăхăтра пурнăça кĕртсе пыма пуçларĕç, ăна ĕнтĕ çак фактсем те лайăх кăтартса параççĕ.

Кăçалхи январьпе февраль уйăхĕсенче завод директорĕ пĕтĕмпе приказсем 20 хутчен кăларнă. Кашни — тĕрлĕ ыйту тăрăх. Сăмахран, январĕн 16-мĕшĕнче кăларнă приказа илер. Кунта поселокра пурăнакансем электроэнергипе шывшăн укса тÿлесси çинчен каланă.

Питех те вырнаçуллă приказ. Ку таринччен электроэнергипе перекетлĕн усă курасси кирлĕ вырăнта тăман. Хăшпĕр çуртсенче ытлашши лампăсем пулнă т. ыт. те. Тĕрĕслÿ çакна кăтартса панă: завод поселокĕнче пурăнакансенчен 8686 тенкĕ те 57 пуç илес вырăнне, пĕтĕмпе те 4410 тенкĕ çеç илнĕ. Мĕншĕн тесен, учетра 490 точка çеç тăнă (халĕ 815 точка пуррине палăртнă). Çавăн пекех завод паракан шывпа усă курнăшăн пачах тытса юлман пулнă.

Директор приказĕ тăрăх çак çитменлĕхсене пĕтерме палăртнă. Халĕ ĕнтĕ приказа коммунальнăй отдел пурнăça кĕртсе пырать.

1939 çулти мартăн 17-мĕшĕнче кăларнă приказ тăрăх цех начальникĕсемпе снабжени уйрăмне хаклă йышши металл татăкĕсене йĕркеллĕн пухса пыма, тирпейлĕ тытса усрама хушнă пулнă. Анчах ăна чылайĕшĕсем пурнăçламан. Юлашки вăхăтра тĕрĕслесе пăхнă та цехсем таврашĕнче юрăхсăр тухнă пăхăр трубасем сапаланса выртнине тупнă. Çакăн пек картина механически мастерскойĕнче те пулнă.

Завод директорĕ икĕ çул каялла кăларнă приказа пурнăçламаннине кура кăçалхи январĕн 18-мĕшĕнче ятарласах тепĕр приказ кăларнă. Çакăн хыççăн кĕске вăхăт хушшинчех цех начальникĕсем приказа пурнăça кĕртме хĕрÿллĕн ĕçе тытăннă. Материальнăй складра ятарласах хаклă йышши металсене пуçтарма вырăн тунă. Халь цехсенче сапаланса выртакан хаклă металл ломĕсене курма çук, пуçтарнă.

Январĕн 20-мĕшĕнче кăларнă приказ тăрăх электроцех начальникĕ Дорофеев юлташпа механически мастерской заведующийĕ Николаев юлташăн директор е технорук хушмасăр аякри çынсенчен е организацисенчен ремонт тума тата заказсем илме юрамасть. Мĕншĕн тесен, заказсем илсе тултарни завода кирлĕ япаласене вăхăтра тума чăрмантарать. Ун пек тĕслĕхсем иртнĕ вăхăтра пулкаланă. Юлашки вăхăтра ытти çĕртен пыракан заказсене дирекци ирĕк панă тăрăх çеç тăваççĕ.

Икĕ уйăх хушшинче кăларнă приказсене пурне те тенĕ пекех пурнăça кĕртнĕ. Çакă ĕнтĕ вăл директор заводра хăйне панă правăпа усă курнине, вăл каланине ытти работниксем итленине кăтартса парать.

Дирекци хăй кăларакан приказсене мĕнле пурнăçласа пыни çинчен тĕрĕслесех тăрать. Ку тĕлĕшпе учет ĕçне лайăх организациленине те палăртмалла. Калăпăр, директор приказ кăларчĕ. Унта татăклă срок кăтартса панă. Приказа пурнăçласа пынине çырса пыма ятарласах карточкăсем тунă, вĕсем ещĕк ăшĕнче тăраççĕ.

Директор приказне тĕплĕн пурнăçласа пыни завод ĕçĕнче улшăнусем тума пулăшать, производство ĕçне лайăхлатать. Çавăншăн ĕнтĕ директора пысăк правăсем панă. Директорăн çав правăпа туллин усă курмалла.

Хар. ЛИСИН.
(Хамăр корр.).

Магазинсенче тасалăхпа йĕркелĕх кирлĕ

Тасалăхшăн кĕрешесси—вăхăтран вăхăта туса ирттермелли ĕç мар. Тасалăхшăн куллен, çине тăрса кĕрешес пулать. Ăçта тасалăхшăн кĕрешмеççĕ, унта яланах йĕркесĕрлĕх. Çак ĕнтĕ пуринчен ытларах Шупашкарти магазинсемпе ларексене пырса тивет. Тĕслĕхрен, Чеботоргăн 1-мĕш номерлĕ магазиннех илер. Ку магазинра нихăçан та тасалăхпа йĕркелĕх пулман. Магазин чÿречин кантăкĕсем уйăхĕ-уйăхĕпе çĕмрĕк лараççĕ. Таварсен хакне кăтартса паракан прейскуранта ĕçсыннисем курмалли вырăна çакмаççĕ. Продавецсем ĕçлекен вырăнсене час-часах ещĕксемпе е михĕсемпе тултарса лартаççĕ. Халатсем таса мар, çакă вăл уйрăмăнах пахча-çимĕçсем сутакан отделта тата çăкăр сутакан отделта ĕçлекен продавецсене тивет. Çăкăр пушатнĕ чухне час-часах çăкăрсене çĕре ÿкереççĕ. Пахча-çимĕçсем сутакан отделти продавецсем çĕрулми е хĕрлĕ кăшманпа чĕкĕнтĕр виçсе панă хыççăн аллисене çумасăрах купăста е хăяр виçсе параççĕ. Магазинăн кил хушшинче те тасалăх çук. Килхушшинче туллиех пушă катка-пичкесем, ещĕксем йăваланса выртаççĕ.

Малтанлăха, çак çÿлте кăтартса панă фактсем пысăк çитменлĕхсемех мар пек, анчах пĕчĕккинчен часах пысăк пулма пултарать. «Тасамарлăх вăл — пурпĕрех йĕркесĕрлĕх, дисциплина çирĕп маррине, заводра йĕркесем юхăнассине çуратать тата вĕсен çăлкуçĕ пулса тăрать». (Маленков). Çакна суту-илÿ работникĕсем кулленхи ĕçре шута илмеççĕ-ха. Магазинсенче культурăллă суту-илÿ пулмалла.

1-мĕш номерлĕ магазинри продавецсем тавар илме пынă ĕçсыннисемпе кăмăллăн калаçасшăн мар, час-часах ĕçсыннисемпе кăшкăрса калаçаççĕ. Паллах, суту-илÿ ĕçĕнче культурлăх çитменни магазин администрацийĕ хăйĕн работникĕсене культурăллă ĕçлеме, çынсемпе культурăллă калаçма куллен вĕрентсе пыманнинчен нумай килет. Чи малтан продавецсем хушшинче политикăллă воспитани ĕçне йĕркелени кирлĕ.

Асăннă магазинри пек тасамарлăха Чеботоргăн ытти магазинĕсенче те тĕл пулма пулать. Урампа иртсе пыракан кашни çын универмагăн илемлĕ çуртĕ çине ăшшăн пăхса илет. Анчах, вăл магазинра ĕçлекен продавецсем патне пырса тăрсан вара, хăвăртрах тухса каяс килекен пулать. Тавар илме пынă çынсемпе калаçма пĕлмеççĕ. «Пур чухне илсе юлăр, кайран пулмĕ», — тесе суту-илÿ туни вăл—совет суту-илÿ ĕçне варалани кăна пулать. Çав вăхăтрах, кирлĕ çĕрте, сăмаха укса парса илнĕ пек, кашни сăмаха вăрçса калама хăтланаççĕ, тавар илекен çынсемпе нихăçан та ăшшăн калаçни çук. Çапла каланипе эпир магазинри пур продавецсене те хурласшăн мар, анчах вĕсенчен чылайĕшĕн мăнкăмăлланасси çаплах пĕтмен-ха.

ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ предприятисемпе чугунçулсене кунсеренех таса та йĕркеллĕ тытса тăрас пирки татăклă решени йышăнчĕ. Ку задачăна суту-илÿ ĕçĕнче те халех татса пама тивĕçлĕ.

Г—в.

Вулав çурчĕсемпе клубсен лайăх ĕçлемелле

Ялсенчи вулав çурчĕсен, клубсен тата библиотекăсен умĕнче пысăк задачăсем тăраççĕ. Вĕсен ĕçсыннисене коммунистла воспитани памалла тата политикăллă-массăллă ĕçе куллен туса пымалла.

Пирĕн республикăра вулав çурчĕсем 620, колхоз клубĕсем 275, культура çурчĕсем 25, ялсенче тата хуласенче библиотекăсем 18 шутланаççĕ. Çаксенчен нумайĕшĕ хăйсен умĕнче тăракан задачăсене тĕрĕс ăнланса илнĕ, кăтартуллă ĕçлеççĕ. Çĕмĕрле районĕнчи Хутарти, Красноармейски районри Еншик Чуллăри, Тĕрерти, Сĕнтĕрвăрри районĕнчи Кайри Шĕнерпуçĕнчи тата Советски районри Николаевскри вулав çурчĕсем лайăх ĕçленине палăртмалла.

Çак вулав çурчĕсемпе клубсенче яланах радио итлеме, хаçат-журналсем вулама пулать, вĕсен библиотекисенче кĕнекесем те сахал мар. Тĕрлĕрен кружоксем ĕçлеççĕ, агитаторсем колхозниксене партипе правительствăн решенийĕсене тĕплĕн ăнлантарса параççĕ, стена хаçачĕсем тухса тăраççĕ.

Канаш районĕнчи Асхвари вулав çурчĕн ĕçĕсем йĕркеллĕ пулса пыраççĕ. Куславкка районĕнчи «Правда» колхозăн клубĕнче тĕрлĕрен ыйтусем тăрăх лекцисем тата калаçусем ирттереççĕ. Элĕк районĕнчи Мăн Выла, Ефремкасси, Шарпика ялсоветĕсенчи вулав çурчĕсем хăйсен ĕçĕсене план тăрăх, массăпа татăн çыхăнса туса пыраççĕ.

Ишлей районĕнчи Чурачăк ялсоветĕнчи вулав çуртĕнче справкăсем паракан сĕтел ĕçлет, стена хаçачĕ вăхăтра тухса тăрать. Халĕ агитаторсем колхозниксемпе колхозницăсем хушшинче СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ «Ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ÿстерешшĕн Чăваш АСС Республикинчи колхозниксене ĕçшĕн хушса тÿлесси çинчен» йышăннă постановленине ăнлантарса параççĕ.

Лайăх ĕçлекеннисемпе пĕрлех республикăра начар ĕçлекен вулав çурчĕсемпе клубсем тата библиотекăсем те чылай. Красноармейски районри Мăн Шетмĕ ялсоветне 6 колхоз кĕрет. Ялсовет территорийĕнче сельпо, почта уйрăмĕ, вăтам шкул, больница тата ытти учрежденисем те пур. Ялсовета кĕрекен колхозсенче политикăллă-массăллă ĕçе кирлĕ пек туса пыма вăй çителĕклĕ. Вулав çурчĕсемпе клубсем начар ĕçлеççĕ, вĕсенче йĕркелĕх çук. Библиотекăсенчи кĕнеке фондне ÿстерме тăрăшмаççĕ, бюджетпа пăхнă укçапа усă курмаççĕ. 1940 çулта бюджетпа пăхнă укçаран 3309 тенкĕ усă курмасăр юлнă.

Советски районра вулав çурчĕсем 23, колхоз клубĕсем 15, виçĕ библиотека шутланаççĕ. Вулав çурчĕсене хутмаççĕ, вĕсенче таса мар.

Вулав çурчĕсемпе клубсен тата библиотекăсен ĕçĕсем çине ялсоветсен райсутĕç пайĕсен ытларах çаврăнса пăхмалла. Вĕсен кулленхи ĕçре пулăшса, ертсе пымалла. Вулав çурчĕсемпе клубсем ялсенче чăн-чăн культура вучахĕ пулмалла.

Я. МУРАТОВ.

ÇУРАКИ УМĔН

Колхозри питомник

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. (Хамăр корр.). Янкасри «Волга» колхозра улмуççисем пăхса ÿстерес ĕçе 1939 çулта тытăннă. Халĕ кунта кашни çулах хăйсем сыпнă улмуççисене нумай пăхса ÿстереççĕ. Иртнĕ çулта 200 тĕп ытла сывăхри колхозсене ÿстерсе сутнă. Килес кĕркунне сутма 1000 штука ытла хатĕр пулать.

Иртнĕ кĕркунне улмуççи вăррисем нумай акса хăварнă, сыпмалли улмуççисем 100 пин штука ытла пулаççĕ. Çак пахчарах 2 пин штукăна яхăн хура хурлăхан ÿсет. Малашне чей çырли йывăççисем, крыжовник ÿстерме тытăнаççĕ.

Çапла ĕнтĕ, колхоз питомникĕ ÿссех пырать. Вăл хальхи вăхăтра 8 гектар çĕр йышăнса тăрать. Питомник сарăлса пынă май колхозăн сад пахчи те ÿссех пырать. Халĕ 1 гектар çинче улмуççисем ÿсеççĕ, килес кĕркунне каллех тепĕр икĕ гектар çине лартма йышăннă.

— Хамăр сыпса ÿстернĕ улмуççисене 1942 çулта 10 пин тĕп, 1943 çултан пуçласа кашни çулах 25-шер пин тĕп сутма хатĕрленетпĕр, — тет сад-пахчи ĕç бригадин бригадирĕ Тимофей Федоров.

Агрономăн ĕç вырăнĕ—колхозра

Колхоз производстви—нумай енлĕ, анлă та сложнăй производство. Ăна тивĕçлипе ертсе пыма ĕçе витĕр пĕлекен ăста мастер кирлĕ. Колхоз производствинче çавăн пек мастер вăл—агроном. Вăл социализмлă çĕрĕçĕн инженерĕ. Унăн колхоз производствинчи вырăнĕ пит те пысăк та пархатарлă.

Халĕ ĕнтĕ нумай колхозсем хăйсене валли уйрăм агроном пама ыйтаççĕ. Агрономсем хăйсем те нумайĕшĕ колхоза ĕçлеме каясшăн.

1940 çулта республикипе колхозсенче 16 агроном кăна ĕçленĕ. Хальхи вăхăтра колхозсенче тата райсемхозсенче пурĕ 54 агроном ĕçлет. Çак çулăн иртнĕ уйăхĕсенче колхозсене татах чылай агрономсем ĕçлеме кайнă.

Колхозри агрономсен йышĕ ÿссех пырать.

Агроном **Т. НИКИТИН.**

Пĕвесене çурхи шывран сыхлама хатĕрленеççĕ

Çурхи шыв арман пĕвисене юхтарса кайса, колхозсене нумай сиен кÿме пултарать. Ĕçленĕ вăй çурхи шывпа юхса ан кайтăр тесен, арман пĕвине сыхлама колхозра 6—10 колхозникрен бригада организацилемелле.

Çакна шута илсе, Канаш районĕнчи колхозсенче бригадăсем организацилеме тытăнчĕç. «Хĕрлĕ хĕм», «Мотор», «Красноармеец», «Комсомол», «Ударник», Доронин, Чапаев, Каганович ячĕпе тăракан колхозсем çавăн пек бригадăсем организациленĕ. Вĕсем арман пĕвисене, кÿлĕсене пăртан тасатма тытăнчĕç. Çавăн пекех канавсене те тасатаççĕ. Пĕвесем патне пренесем, çапăсем, улăмсем турттарнă, пагорсем, кĕреçесем т. ыт. ĕç хатĕрĕсен хатĕрлесе хучĕç.

Çурхи шыв вăйлăн аннă вăхăтра талăкĕпе хурал тăмалла. Кашни колхозрах пĕвесене çурхи шывран сыхласа хăвармалла.

И. Кузнецов.

Пĕр ăмаран 20 çура илнĕ

ЕЛЧĔК. «Ново-Чурино» колхозра пĕр ăма сысна 20 çура туса панă. Сысна çурисем пурте сывă ÿсеççĕ. Вĕсене свинарка Е. Кузнецова пăхать. Вăл сысна çурисене ĕне сĕчĕ ĕçме вĕрентнĕ.

Свинарка Е. Кузнецова фермăра 5 çул ĕçлет. Вăл пăхакан сыснасем яланах таса тата мăнтăр. Халь Кузнецова пăхакан сысна амисенчен 8-мĕшĕ çурланă, вĕсем пурĕ 100 çура тунă. Çак кунсенче тата 4 сысна ами çурламалла. Кузнецова юлташ сысна çурисене пурне те пăхса çитĕнтерессишĕн тăрăшса ĕçлет.

А. У.

Вăрлăхсене яровизацилес тата протравить тăвас ĕçе лайăх ирттерер

Вăйлă тырпулшăн ăнăçлăн кĕрешесси вăрлăхсене яровизацилес ĕçе лайăх ирттернинчен тата вĕсене формалинпа çăвас ĕçĕн планне тултарнинчен пит нумай килет. Яровизациленĕ тата формалинпа тĕплĕн çунă вăрлăх тырпул тухăçне нумай ÿстернине чылай колхозсен опычĕ кăтартса пачĕ.

1940 çулта Молотов ячĕпе тăракан колхоз вăрлăхсене формалинпа тĕплĕн çуман пирки акнă сĕлĕн 7—8 проценчĕ вутпуççиллĕ пулнă, çавна пула колхозăн 100 центнер сĕлĕ пĕтнĕ. Çакăн хыççăн лайăх сортлă вăрлăх малашне ~~акма~~ юрăхсăр пулса тăнă.

Акнă тырăн пĕр процентне çеç вутпуççи тивсен те Чкаловски районри колхозсем, кашни гектартан вăтам шутпа 100-шер пăт тухăç илес пулсан та, 18 пин пăта яхăн тырă çухатаççĕ, акнă тырра Молотов ячĕпе тăракан колхозри пекех вутпуççи тивес пулсан вара, районĕпе 100 пин пăт тырă пĕтет. Çавăнпа вутпуççине хирĕç вăйлăн кĕрешес пулать. Анчах Чкаловски районри чылай колхозсен руководителĕсем вутпуççипе кĕрешес ĕçе çителĕклĕ таран йĕркелессишĕн тăрăшмаççĕ.

Колхоз çуракине мĕнле хатĕрленсе çитнине тĕрĕслени чылай колхозсенче вăрлăхсене формалинпа çума тата яровизацилеме çителĕксĕр хатĕрленнине кăтартса пачĕ. Районри 30 колхозран 9 колхозра вăрлăхсене термически майпа çумалли хатĕрсене юсаман. «Звезда», «Правда», «Первомайски», «Пламя Октября» колхозсенче вăрлăхсене формалинпа çума яланах питех те япăх хатĕрленеççĕ, çавăнпа çак колхозсем сахал тухăçлă тырпул туса илеççĕ.

Вăрлăхсене çумалли материалсене—формалинпа препаратсене илсе килес ĕçе çителĕклĕ йĕркелемен. Сельхозхимснаб çав материалсене илсе килме васкамасть.

— Çулĕ инçе, сахал япалана турттарса çÿренипе расход нумай тухать, — теççĕ унта ĕçлекенсем.

Вăрлăхсене çума кирлĕ материалсене колхозсен, кирек мĕнле пулсан та, турттарса килес пулать.

Вăрлăхсене термически майпа çума тата яровизацилеме термометрсем кирлĕ пулаççĕ, вĕсене çителĕклĕ таран илес пулать, колхозсенче термометрсене пурне те тĕрĕслемелле. Термометрсем кăштах çеç тĕрĕс ĕçлеменни те вăрлăхсене çăвассин тата яровизацилессин пахалăхне чакарать.

«Пламя Октября» колхозра пĕр термометр та çук, колхоз председателĕ Матросов юлташ вăрлăхсене çăвасси тата яровизацилесси çинчен пачах маннă.

Колхозсен вăрлăхсене термически майпа çумалли оборудованисене халех хатĕрлесе çитермелле, мĕншĕн тесен вăрлăхлăх акмалли тулăна термически майпа анчах çăвас пулать. Вăрлăхсене çума тата яровизацилеме термометрсем хатĕрлемелле, михĕсем, ещĕксем, типĕтмелли çуртйĕрсем тупса, вĕсене дезинфекци тумалла, сеялкăсене те дезинфекци тăвас пулать.

Кондицине çитермен вăрлăхсемпе акмалла мар, ун пек вăрлăхсене, уйрăмăнах нÿрлĕх енĕпе кондици çитмен вăрлăхсене, яровизацилеме те юрамасть. Çавăнпа акмалли пĕтĕм вăрлăха кĕске вăхăт хушшинче кондицине çитерес пулать.

Çĕрулмине яровизацилеме халех тытăнса, ăна яровизацилес ĕçĕн планне ытлашшипех тултармалла.

Чылай колхозсенче яровизаторсемпе химизаторсен кадрĕсем çитмеççĕ, вĕсем кашни колхозрах çителĕклĕ пулмалла, яровизаторсемпе химизаторсен курсĕсене лайăх ĕçлекен колхозниксене ямалла.

Колхоз руководителĕсен, райçĕрĕç пайĕсен, МТ Станцисен тата уйрăмăнах агрономсен вăрлăхсене çăвас тата яровизацилес ĕçе ăнăçлăн ирттерессишĕн тимлĕн ĕçлемелле.

Ф. АРХИПОВ.
Чкаловски райçĕрĕç пайĕн главнăй агрономĕ.

Ишлей районĕ çуракине çителĕксĕр хатĕрленет

Ишлей районĕнче кая юлса пыракан колхозсем çине сахал çаврăнса пăхаççĕ, кашни колхоза, вăл мĕнле сăлтавсемпе кая юлса пынине шута илсе ертсе пыни çук.

Кунта уйрăм колхозсем кая юлнăпăн пĕтĕм айăпа колхоз председателĕсем çине йăвантарма пăхаççĕ. Райком работникĕсем колхозсенче сахал пулаççĕ. Ун вырăнне Ишлейре, райсовет исполкомĕпе райкомра, виçĕ çунта пĕрре тенĕ пекех канашлусем ирттереççĕ.

Тухăçлă тырпул туса илесси çуракине кăтартуллăн хатĕрленнинчен тата ăна кĕске срокра пысăк пахалăхпа ирттернинчен килет. Анчах, Ишлей районĕнче вăрлăхсем хатĕрлес ĕç начар тăрать. Районри 10 колхозра вăрлăхсене сортлама тытăнман. Хăшпĕр колхозсем, сăмахран, «Верный путь» колхоз, çуракине хатĕрленес енĕпе нимĕн те туман. Ку колхоз паянхи куна минераллă удобренисем кÿрсе килмен. Вырăнти удобренисене те пухмаççĕ. Районри 66 колхозăн кантăр вăрри çитмест.

Районра тырпул тухăçлăхĕ начар пулни çакăнтан та килет. Райçĕрĕç пайĕн работникĕсем тислĕк, торф хатĕрлесе уя кăларасси çинчен кĕркуннепе хĕлле мар, çуркунне çитеспе тин шавлама тытăнаççĕ. Районри колхозсенче çуркуннеччен 300 пин лав торф хатĕрлеме май пулнă. Агрономсем колхозсене пулăшас тĕлĕшпе кирлĕ пек ĕçлеменнине пула мартăн 15-мĕшне уя тислĕк кăлармалли плана 20 процент ытларах çеç тултарнă. «Янду», «Красная нива» колхозсем уя пачах тислĕк кăларман. «Социализм», Чапаев ячĕпе тăракан тата ытти колхозсем çулленех уя тислĕк кăлармаççĕ. Çавăнпа та районри хăшпĕр колхозсем çак иртнĕ виçĕ çул хушшинче гектартан вăтам шутпа 6—8-шер центнер кăна тĕштырă туса илнинчен нимĕн тĕлĕнмелли те çук.

40.000 тонна вырăнне ку вăхăтчен 10.000 тоннăна яхăн çеç торф кăларни кăçал та чылай колхозсем вăйлă тырпулшăн кĕрешĕве кирлĕ пек пуçарса пыманни çинчен калать.

Ăшă кунсем пуçланчĕç, çураки çывхарса килет. Ишлей районĕнче çуракине хатĕрленес ĕçре татăклă улшăнусем тумалла.

С. ГОРЛАНОВ.

Çуракине хатĕрленсе çитнĕ

ВĂРНАР. Булатовăри Молотов ячĕпе тăракан колхоз çуракине лайăх хатĕрленет. Колхозра Министров юлташ бригади уйрăмах аван ĕçлесе пырать. Ку бригада вырăнти удобренисем хатĕрлес тĕлĕшпе пысăк çитĕнÿсем турĕ. Паянхи куна тислĕк компосчĕ 1900 лав, торф 2220 лав, кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ 90 лав, кĕл 21 центнер хатĕрленĕ. Кунсăр пуçне минераллă удобренисем те çителĕклĕ хатĕрлерĕç.

Министров юлташ бригади кашни çулах малта пынă. Кăçал та вăл лайăх ĕçлет. Бригада çуракине тухма пур енчен те хатĕрленсе çитнĕ.

П. ТРОФИМОВ.

Вăрлăхсем акмалли норма çинчен

Пирĕн республикăри колхозсем ку вăхăтченех вăрлăхсем акма халиччен туса хатĕрленĕ пĕр пек нормăпа усă курнă, вăтам шутпа кашни гектар çине 1,5—1,7 центнер тĕштырă вăрлăхĕ акнă. Çакăн пек нормăри вăрлăх çинче тĕрлĕрен пĕрчĕсем: вĕттисем те, шултрисем те, вăтаммисем те пулнă. Вăрлăх пĕрчисем шултра пулсан та норма улшăнман, çаплипех юлнă. Кунта 1000 пĕрчĕ мĕн чухлĕ туртнине шута илмеççĕ. Калас пулать, пĕр килограмм çинче пĕрчĕсен хисепĕ тĕрлĕрен пулма пултарать. Çапла вара республикăри мĕнпур районсенче те акма пĕр пек норма сĕнни йăнăш пулать.

Халичченхи норма кивелнĕ ĕнтĕ, вăл вăйлă тырпул туса илнĕ çĕрте пулăшма пултараймасть. Вĕтĕ пĕрчĕсем чылайĕшĕ шăтса тухаççĕ, лайăх çитĕнекен калчасене чăрмантараççĕ, анчах тухăç памаççĕ. Çавăнпа акма шултра пĕрчĕсене кăна суйласа илмелле.

Малта пыракан колхозсем тата ялхуçалăхĕнчи стахановецсем ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне хăпартма тĕрлĕрен майсем шыраççĕ. Вĕсем акмалли нормăна вăрлăх пĕрчисем мĕнле пулнине кура тăваççĕ. Вĕсем малтан кашни культура тата сорт тăрăх тăваткăл метр тата кашни гектар çине мĕн чухлĕ акмаллине палăртаççĕ. Лайăх, структурăллă тăпра çине хĕресле тата ансăр ретпе акнă чухне норма пысăкрах пулма тивĕçлĕ.

Нормăсене вĕренес шутпа 1940 çулта Комсомольски районри сортоучасток икĕ сорт çурхи тулă акса сăнав туса пăхнă. Çав опытăн результачĕ çакăн пек пулчĕ:

Гектар çине миçе пĕрчĕ акнă	„Лютесценс 062“ тулă тухăçĕ	„Лютесценс Б—35“ тулă тухăçĕ
6 миллион	13,2 центнер	13,3 центнер.
6,5 мил.	14,0 центнер	12,7 центнер
7,0 мил.	13,6 центнер	12,7 центнер
7,5 мил.	14,2 центнер	13,3 центнер

Çапла вара гектар çине акакан вăрлăх пĕрчисен хисепне ÿстерсе пыни «Лютесценс 062» сорт çурхи тулă тухăçне чылаях ÿстерет. Эпир халĕ кăçал кашни гектар çине 6—8 миллион пĕрчĕ акма планлатпăр. Паллах, эпир çакăн пек нормăна акнă чухне агротехникăллă мероприятисене, мĕнле майпа акассине, тăпра пахалăхне тата ытти условисене шута илетпĕр.

Пĕрчĕсен хисепĕ тăрăх акмалли нормăна тума йывăр мар, ăна кашниех тума пултарать. Нормăна палăртас пулсан, чи малтан пĕр тăваткăл метр çине акмалли пĕрчĕсен хисепне пин пĕрчĕ мĕн чухлĕ туртнипе хутламалла, ун хыççăн ăна хуçалăха юрăхлă пулнă хисеп çине пайламалла. Сăмахран, эсир пĕр тăваткăл метр çине 600 пĕрчĕ акма шутланă пултăр, вара пĕр гектар çине 6 миллион пĕрчĕ (10000×600) акмалла пулать. Пĕр пин пĕрчĕ 30 грамм туртать, районри вăрлăх лабораторийĕ кăтартса панă тăрăх, вăрлăхăн хуçалăха юрăхлăхĕ 95 процент шутланать. Çапла, акмалли норма 60×30 : 95=189 килограмм е 1,9 центнер пулать.

Агроном **В. ОРЛОВ.**

Вулав çурчĕн ĕçĕ лайăхланать

Юлашки вăхăтра Иккасси ялсоветне (Шупашкар р.) кĕрекен «1-ое Мая» колхозри вулав çурчĕн ĕçĕсем чылаях аванланчĕç. Вулав çуртĕнче тĕрлĕрен кружоксем план тăрăх, йĕркеллĕ ĕçлесе пыраççĕ. Колхозниксемпе колхозницăсем хăйсен пушă вăхăтне савăнăçлă, культурăллă ирттереççĕ.

Вулав çуртĕнче радиоузел ĕçлет. Халĕ 54 хуçалăха радио кĕртнĕ.

Г. ПРОКОПЬЕВ.

Пахча-çимĕç вăрлăхĕсем пирки

Юлашки вăхăтра Канашри «Сортсемовощь» конторинче кулленех çынсем нумай пулаççĕ. Канаш, Шăхасан, Куславкка, Çĕмĕрле тата ытти чылай районсенчи колхозниксене курма пулать унта. Вĕсем пурте пĕр евĕрлĕ ыйту параççĕ:

— Пахча-çимĕç вăрлăхĕсем илме пулать-и?

Контора управляющийĕ П. Архипов, а агрономсем вĕсене хирĕç кишĕр, купăста, кăшман вăрлăхĕсем пулманни çинчен мăнкăмăллăн каласа параççĕ.

Нумай-нумай тепĕр уйăхран колхозсенче уйхир ĕçĕ пуçланать. Кăçал колхозсем темиçе çĕр гектар çине тĕрлĕ пахча-çимĕçсем акса хăварма палăртнă. Сăмахран, Канаш районĕнчи колхозсенче кăна купăста, хăяр, сухан, арбуз, кишĕр тата ытти культурăсем акмалли çĕр лаптăкĕ виççĕр гектара яхăн. «Сортсемовощь» контори пĕрлештерсе тăракан районсене илсен, пахча-çимĕçсем акмалли çĕр лаптăкĕ темиçе пин гектар шутланать. Çак çĕр лаптăкне акса хăварма вăрлăхсем нумай кирлĕ. Анчах та халĕ вăрлăхсем çителĕклĕ таран çук-ха. Сăмахран, планпа палăртнă тăрăх Канаш районĕнче купăста вăрлăхĕсем 24 килограмм кирлĕ, халĕ 9 килограмм çеç пур.

— Иртнĕ çулта вăрлăхсем хатĕрлес плана тултарман,—тесе пĕлтерет контора управляющийĕ Архипов вăрлăхсем çитмен пирки калама пуçласан Унтан вăл хăй айăпсăр пулнине кăтартас тесе пулас, иртнĕ çулта кунта управляющи пулса урăх çын ĕçлени çинчен каласа панă май, тĕрлĕ цифрăсемпе паллаштарма тытăнать.

Хăяр вăрлăхĕ 110 центнер хатĕрлемелле пулнă, 80 центнер çеç хатĕрленĕ, купăста вăрлăхĕ 7 центнер вырăнне 0,51 центнер, кишĕр вăрлăхĕ 9 центнер вырăнне 2 центнер, кăшман вăрлăхĕ 24 центнер вырăнне 6 центнер хатĕрленĕ т. ыт. те. Пĕтĕмĕшпе плана 72 процент яхăн çеç тултарнă. Çавăнпа ĕнтĕ халĕ вăрлăхсем çитмеççĕ.

Вăрлăхсем хăçан пулаççĕ? Ку ыйту çине конторăра ĕçлекенсем халлĕхе ответлеме те хăяймаççĕ. Мĕншĕн тесен, вĕсем никам çине те шанма пултараймаççĕ. «Сортсемовощь» Чăваш республикинчи контори вăрлăхсем тăратас тĕлĕшпе васкамасть. Тĕрĕссипе илсен, Канашри контора вăрлăхсем парас пулсан та вĕсене илме пултараймасть. Конторăна кăçал çулталăк пуçламăшĕнче тунă. Унта халĕ управляющи те, агрономсем, бухгалтер тата ытти нумай тĕрлĕ профессипе ĕçлекенсем пур. Управляющи Архипов каланă тăрăх, унта охранниксене шута илмесĕр, 14 çын ĕçлет. Анчах конторăна ку таранах çитсе те регистрацилемен. Çавăнпа банк финанс операцине тумасть. Çакăн пек пулни ĕçре пысăк чăрмавсем кÿрет. Республикăри контора (управляющийĕ Иванов) ун çинчен пĕлсе тăрать пулин те, ĕçе хăвăртлатма шутламасть.

Вăрлăхсем хатĕрлес тĕлĕшпе кăçалхи плана тултарасси хăрушлăх умĕнче. Вăрлăхсем тума лартмалли кишĕрсене 357 пин штука хатĕрлемелле пулнă. 172 пин штука çеç хатĕрлесе хăварнă. Сухан, купăста, кăшмансем хатĕрлес плана та нумай тултарса çитермен. Хатĕрленĕ пахча-çимĕçсем мĕнле сыхланнă? Вĕсем пăсăлнă-и тен, ку халĕ паллă мар.

Пахча-çимĕçсен вăрлăхĕсене уйрăм колхозсенче акса тумалла. Кăçал «Сортсемовощь» Канашри контори çумне çирĕплетнĕ районсенче вăрлăхсем тума хăяр 110 гектар, редис 5 гектар, кишĕр 2 гектар çине лартмалла т. ыт. те. Хăш колхозсенче лартмалла пулать вĕсене тата мĕнле хатĕрленеççĕ вĕсене лартма?

— Районсене план панă. Районсем вара вăл план тăрăх уйрăм колхозсене план параççĕ, — тесе каласа парать контора управляющийĕ Архипов юлташ.

План панă та лăпланнă иккен. Елчĕк, Тăвай районĕсенче пахча-çимĕçсем тăвасси хăш колхозсенче пулмалли конторăра ĕçлекенсемшĕн халĕ те паллă мар. Çавăн пекех колхозсенче пахча-çимĕçсен вăрлăхĕсене лартма мĕнле хатĕрленни çинчен никам та пĕлмест. Конторăра 4 агроном ĕçлет. Вĕсен обязанноçĕ—пахча-çимĕç вăрлăхĕсем тăвакан колхозсене пулăшасси пулать. Агрономсем çавна тумаççĕ-ха. Вĕсем пуринчен ытла Канашра ларса ирттереççĕ, колхозсенче сахал пулаççĕ. Контора ку таринччен агропроизводство планĕсĕр ĕçлет.

Нумай колхозсем «Сортсемовощь» лавкисенче пахча-çимĕçсем сортлă пулман пирки çакăн пек тăваççĕ: сывăхри базара каяççĕ те хаклă хакпах тĕрлĕрен вăрлăхсене кашăкпа виçсе илеççĕ. Паллă, базарти вăрлăх пахалăх енчен начар. Мĕншĕн тесен, ăна никам та шăтарса тĕрĕслесе пăхман. Ун пек вăрлăхсемпе акса хăварни колхозсене сиен кÿме пултарать. Ку çинчен колхозсем те лайăх пĕлеççĕ. Анчах, темшĕн, ку таринччен колхозсенче пахча-çимĕç вăрлăхĕсене йышлăн тăвасси çинчен шутламаççĕ.

— Çитес çул тек-тек сирĕн пата килместпĕр,—терĕ Канаш районĕнчи Куйбышев ячĕпе тăракан колхоз колхозникĕ, «Сортсемовощь» вăрлăхсем паманнишĕн кÿренсе.—Хамăра кирлĕ чухлĕ хамăр тăватпăр.

Тĕрĕс, питех тĕрĕс вăл. Кашни колхозрах пахча-çимĕç вăрлăхĕсем акса тума пулать тата ăна тума лайăх условисем пур. Колхозсенче пахча-çимĕç вăрлăхĕсене туни колхозсене нумай ытлашши расходсенчен хăтарма пултарать. Çак ыйтăва çывăх вăхăтрах татса памалла.

М. ТИТОВ.
(Хамăр корр.).

Европăри тата Африкăри вăрçă

(Вăрçă ĕçĕсен дневникĕ)

Англипе Германи хушшинчи фронтра вăрçă ĕçĕсем пуринчен ытларах тинĕс çинче пулса иртнĕ. Германи командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, Германин подводнăй лодкисем Англине каякан суту-илӳ суднисен караванĕн çурри ытларах пайне пĕтерсе тăкнă. Англи таврашĕнчи шывсем çинче тата Атлантика океанĕнче Германи самолечĕсем Англин суту-илӳ тумалли темиçе пароходне путарнă. Крит утравĕ патĕнчен хĕвеланăç енче Германи бомбардировщикĕсем Англи тинĕс-çар флочĕн пысăк соединенине атакăланă. Германи авиацийĕ Англин хĕвелтухăç тата кăнтăр-хĕвелтухăç çыранĕнчи, Çурçĕр Шотландири хăшпĕр пунктсем çине тата Хĕвеланăç Англири портлă районсем çине пырса тапăннă.

Информаци министерстви пĕлтернĕ тăрăх, Англи бомбардировщикĕсен соединенийĕ Голландипе Франци çыранĕсем çывăхĕнче Германин суту-илӳ тумалли суднисем çине бомбăсем пырса пăрахнă. Ыран мартăн 31-мĕш тенĕ чух çĕрле Францири Брест тата Кале порчĕсем çине вăйлăн бомбăсем пырса пăрахнă.

* * *

Албанири фронтсенче артиллери ĕçĕсемпе разведка тăвакан отрядсен ĕçĕсем палăраççĕ. Греци командованийĕ пĕлтернĕ тăрăх, Греци войскисем итальянецсене тыткăна илнĕ тата автоматлă пăшалсем нумай туртса илнĕ. Греци самолечĕсем противникăн çар объекчĕсем çине бомбăсем пырса пăрахнă. Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Англи самолечĕсем Албанири темиçе ял тĕлĕнче тата Бератпа Дукати хулисем тĕлĕнче разведкăллă вĕçевсем туса çӳренĕ. Итали самолечĕсем, тесе пĕлтерет Итали çарĕн верховнăй командованийĕ, пĕр çĕре пухăннă Греци войскисем çине бомбăсем пырса пăрахнă.

* * *

Вăтаçĕр тинĕсĕн центральнăй пайĕнче Англи сывлăш-çар вăйĕсемпе тинĕс-çар вăйĕсем Итали çар карапĕсен соединенийĕ çине пырса тапăннă. Англин тинĕс министерстви кăларнă коммюникере каланă тăрăх, çав çапăçурах Италин 10-шар пин тоннăллă виçĕ крейсерĕпе икĕ эсминецне путарнă.

Италире мартăн 31-мĕшĕнче кăларнă сводкăра Италин виçĕ крейсерĕпе икĕ эсминецĕ пĕтни çинчен каланă. Сводкăра кăтартса панă тăрăх, Итали карапĕсем çинче пулнă çынсен чылай пысăк пайне çăлса хăварнă. Итали тинĕс-çар вăйĕсем Англин пĕр крейсерне путарнă тата тепĕр икĕ карапне сиен кӳнĕ.

Германи командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, Германи авиацийĕ Мальта утравĕ çинчи икĕ аэродром çине бомбăсем пырса пăрахнă.

* * *

Хĕвелтухăç Африкăра Англи войскисем Диредауа хулине туртса илнĕ.

Эритрейăри Керен патĕнчен хĕвелтухăç енче вăйлă çапăçусем пыраççĕ. Англи авиацийĕ Асмара çине пырса тапăннă, станци тавар платформи тата запаслă çулсем çине бомбăсем пăрахнă. Де-Голль генерал çарĕн самолечĕсем итальянецсен Гондарпа Асмара хушшинчи лагерĕ çине бомбăсем пырса пăрахнă.

Абиссинире Десси, Аваша тата Месахара районĕсенче Итали войскисем çине бомбăсем пырса пăрахнă.

Çурçĕр Африкăра Англи авиацийĕ Триполи порчĕ çине пырса тапăннă.

Мартăн 31-мĕш. (ТАСС).

Германипе Итали корреспонденчĕсене Югославирен тухса кайма хушнă

РИМ, мартăн 30-мĕш. (ТАСС). Стефани агентстви Белградран пĕлтернĕ тăрăх, Италипе Германи хаçачĕсен мĕнпур корреспонденчĕсене, официальнăй агентствăсен представителĕсемсĕр пуçне, Югославирен тухса кайма хушнă. Нумай итальянецсем Югославирен тухса кайма пуçланă та ĕнтĕ. Нимĕçсем паян кайма пуçлаççĕ.

Мацуока Рима пырса çитнĕ

РИМ, мартăн 31-мĕш. (ТАСС). Стефани агентстви çапла пĕлтерет: паян 19 сехетре Япони ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕ Мацуока Рима пырса çитнĕ.

КĔСКЕН

- Франци правительстви ĕç эрнине 8 сехет чухлĕ тăсасси çинчен декрет кăларнă.
- Галифакс порчĕ çывăхĕнче (Канада) Канадăн патрульри çар карапĕ çунса кайнă. Командăра пулнă 41 çынран 19 çынни караппа пĕрле пĕтнĕ.
- Францин оккупацилемен пайĕнче самолетсем бомбăсем пырса пăрахасран сыхланма хуласене тĕттĕмлетмелле тунă.
- Италире сентябрĕн 30-мĕшчен хресченсене сыснасене пусма чарнă.
- Ассошиэйтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Сэнхаус утравĕ патĕнче (Шанхайран кăнтăр-хĕвелтухăç енне 90 миляра) Япония сахалтан та 15 эсминец, икĕ крейсер тата 33 транспорт пухса тăратнă.
- Мартăн 31-мĕшĕнчен пуçласа Японире пурăнакан çынсем хăйсен ылттăнран тунă тата ылттăнпа витнĕ япалисене правительствăна сутма тивĕçлĕ, çапла тумасан вĕсене 5 пин иена чухлĕ штраф тӳлеттереççĕ.
- Румынире перепис пуçлама хатĕрленеççĕ, çакна май кашни çынна номер пăраççĕ, çав номер ĕмĕрлĕхех унăн çумне çирĕпленет. Çав номер тăрăхах профсоюзсене, тĕрлĕрен обществăсене, çара тата списоксене çырса кĕртеççĕ.

✦ Сирире каллех пĕтĕмĕшле забастовка пуçланнă. Дамаск, Хомс, Хама Алеппо хулисенче тата ытти хуласенче те учрежденисене пĕтĕмĕшпех пухнă. Транспорт движенийĕ чарăнса ларнă. Дамаскпа Алеппона войскăсем янă. Движение ертсе пыракан «нацилле блок» лидерĕсем Сирине автономи пама тата национальнăй собрани пухма ыйтаççĕ.

✦ Январь уйăхĕнче Францире таварсен хакне законсăр йĕркепе ӳстернĕшĕн айăпласа 18.500 çынна суда панă. 307 магазина хупнă.

✦ Мартăн 25-мĕшĕнче Корейăра миссионер-англичансене тата американецсене 15 çынна арестленĕ. Вĕсене корейцсем хушшинче Японин çар политикине хирĕç анлă кампани организацилеме хăтланнăшăн айăплаççĕ. Çакна май Америкăн Японири посолĕ Грю Япони правительствине протест панă.

✦ Индире Ганди секретарьне Пиагелала 6 уйăх хушши тĕрмере хупса усрамалла тунă. Суд ларăвĕнче вăл Англине хирĕçле сăмах тухса каланă.

✦ Таири специальнăй суд Таи çарĕн офицерне тата оборона министерствин служащине персе вĕлермелле тунă. Çак офицера вăл Таи çарĕн секречĕсене тата çар тăрăх панă секретлă приказсене Франци посольствине панăшăн айăпланă.

СЕКВОЯ

Кавказра самшит, бук, юман тата ытти хаклă йышши йывăçсем те ӳсеççĕ. Çакăн йышши йывăçсем питĕ хуллен çитĕнсе пыраççĕ, вĕсем ӳссе çитсе пĕр-пĕр япала тума юрăхлă пуличчен чылай вăхăт иртет. Çакăн йышши хаклă йывăçсенчен секвоя текенни анчах хăвăрт ӳсме пултарать.

Кавказра хальхи вăхăтра икĕ тĕслĕ секвоя йывăççисем тĕл пулаççĕ. Пĕрне гигантла секвоя теççĕ, тепĕрне—ĕмĕрех симĕсси, теççĕ. Çак секвоясене Кавказа Америкăри Калифорния текен вырăнтан илсе килсе лартнă. Вĕсем иккĕшĕ те Кавказра лайăхах çитĕнме пултараççĕ мĕн, ĕмĕрех симĕс секвоя Кавказ климатне лайăххах тӳсме пултарать, ку енчен вăл гигантла секвояран нумай малта тăрать. Ĕмĕр симĕс секвоя 15 градус сивве те тӳсме пултарать, гигантла секвоя кун пек сивве тӳсеймест, хăрать.

Ĕмĕр симĕс секвоя чи пысăк йывăçсенчен пĕри пулать. Унăн çӳллĕшĕ 103 метра, урлăшĕ 8 метра çитет. Вăл питĕ хăвăрт çитĕнекен йывăç. Хура тинĕс хĕрринче Батуми хулинчен пуçласа Сочи патнелле пĕр 25 çула çитнĕ йывăççем тĕл пулаççĕ. Вĕсене лартнă хыççăн никам та пăхман пулсан та, çапах вĕсем 12 метр çӳллĕшне çитнĕ, вĕсен диаметрĕ çур метра яхăн пулнă. Батумири ботаника садĕнче 29 çула çитнĕ секвояна касса йăвантарнă, унăн çӳллĕшĕ 25 метра яхăн, урлăшĕ 51 см. пулнă. Батумири ботаника садĕнче çак ĕмĕр симĕс секвоя йывăççине кăшт лайăхрах пăхнă пирки вăл питĕ хăвăрт ӳснĕ. Калифорни çĕршывĕнче секвоя хăй тĕллĕнех çитĕнекен йывăç, кунта икĕ пин çул ӳссе ешĕрсе ларакан йывăççем те тĕл пулаççĕ.

Секвоя йывăççи вăрлăхран шăтса çитĕнме пултарать, унăн турачĕсене касса лартсан, вăл йăмра пек тымарса çĕнĕ йывăç парать. Çитĕннĕ йывăçа касса йăвантарсан, унăн тункатисенчен татах туратсем шăтса тухаççĕ те, вара каллех йывăç пулма пултарать. Ку енчен секвоя çăка евĕрлĕ йывăç пулать. Питĕ пысăк çитĕнме пултарнă пирки секвоя вăрманĕсем кассан питĕ нумай йывăç пама пултараççĕ. Тĕслĕхрен, пĕр гектар çинче ӳссе çитĕннĕ пихта йывăççисене пĕтĕмпех кассан, мĕнпурĕ 730 кубла метр йывăç пулать. Секвоя йывăççи çитĕнекен гектартан 8750 кубла метр йывăç тухать. Çапла секвоя йывăççи ытти йывăççенчен вунă хута яхăн ытларах стройматериал пама пултарать.

Секвоя йывăççин тĕсĕ хĕрлĕ, çавăнпа унтан тĕрлĕ япаласем тăваççĕ. Ăна саваласа якатма çăмăл. Секвояран тунă япаласем çурăлса пăсăлмаççĕ. Унтан тунă япаласем нӳрлĕ çĕрте час çĕрмеççĕ, вĕсене вут та час хыпса илмест. Çакăн пирки Калифорнире чугунçул шпалĕсене яланах секвоя йывăççинчен тăваççĕ. Чугунçул валли кирлĕ çуртсене, чугунçул çинче çӳрекен вагонсене те унта çак йывăçранах тăваççĕ. Пĕрлешӳллĕ штатсенче пӳрт-çуртсене витмелли тĕренчесене секвоя йывăççинчен тăваççĕ. Пӳрт-çурт çинче çак йывăçран тунă тĕренче 40 çул иртсен те çĕрни паллă мар.

Секвоя тĕреклĕ, хитре материал панă пирки унтан кил-çуртсенче кирлĕ япаласем—тенкелсем, пукансем, сĕтелсем, арчасем, чӳрече тата алăк янаххисене тăваççĕ.

Çакăн пирки халĕ Кавказра ытти йывăççене касса пĕтернĕ вырăнсене çак хăвăрт ӳсекен ĕмĕр симĕс секвоя лартса ӳстерме шухăшлаççĕ. Кавказра тата эвкалипт текен йывăç лартса çитĕнтереççĕ. Вăл та çак секвоя пекех питĕ хăвăрт ӳсекенскер, секвоя пекех питĕ çӳллĕ ӳсме пултаракан йывăç. Эвкалипт та ӳссе çитсен 100 метра яхăн пулма пултарать.

Ф. К.

Физкультура коллективĕсен отчетпа суйлав кампанийĕ пуçланчĕ

Мартăн 31-мĕшĕнче ВКП(б) Чăваш Обкомĕн çарĕç отделĕнче профсоюзсен обком председателĕсемпе спорт обществисен руководителĕсен канашлăвĕ пулса иртрĕ. Унта физкультура коллективĕсен отчетпа суйлав кампанийе тата комсомолецсен гимнастикăллă ăмăртăвне хатĕрленсе ирттересси çинчен сӳтсе-яврĕç.

Отчетпа суйлав кампанине ăнăçлăн ирттересси пĕтĕмпех хатĕрленӳ ĕçĕнчен килет. Çавăнпа та ĕнтĕ отчетпа суйлав пухăвĕсене ирттерме малтанах тĕплĕн хатĕрленсе пымалла. Ĕнер суйлав кампанийĕ пуçланчĕ. Спорт обществисен республикăри Совечĕсем ку тĕлĕшпе ĕçе пикенсе тытăнман-ха. Çавăн пекех профсоюз обкомĕсем те ку ыйтăва сӳтсе-явма çеç хатĕрленеççĕ.

Физкультура коллективĕсен отчетпа суйлав кампанийĕ вырăнти коллективсен ĕçне лайăхлатмалла, çĕнĕ коллективсем организацилеме пулăшмалла. Спорт обществисен отчетпа суйлав кампанине хатĕрленсе ирттерес çĕрте çак ыйтусем çине уйрăмах тимлĕн çаврăнса пăхмалла.

Çавăн пекех, комсомолецсен гимнастикăллă ăмăртăвне хатĕрленес ĕç те çителĕксĕр пырать. Уйрăмах, ку ĕç районсенче начар. «Медик», «Большевик», «Учитель», «Спартак» спорт обществисем ăмăртăва хатĕрленсе ирттерес ĕçре пулăшма уйрăм районсене шефа илчĕç, вĕсем хăйсен чи лайăх физкультурникĕсене вырăнсене ячĕç. Физкультурăпа спорт ĕçĕсен республикăри комитечĕ ку пуçарăва ырларĕ, ытти спорт обществисене те çавăн пек тума сĕнчĕ.

Спорт обществисен пурин те малта пыракансен опычĕ тăрăх ĕçлесе, социализмлă ăмăртăва анлăн сарса пырса, отчетпа суйлав кампанине тата гимнастикăллă ăмăртăва спорт ĕçĕнче çĕнĕ çитĕнӳсем тунипе ирттерессишĕн кĕрешмелле.

Кайăк-кĕшĕксене кĕтсе илме хатĕрленер

Шăнкăрч çĕр ĕçĕнче пысăк усă панине авалхи çынсемех аван пĕлнĕ. Вăл кайăка мĕн ĕлĕкренех пирĕн чăваш халăхĕ те юратнă, çулленех чунтан кĕтсе илнĕ. Шăнкăрчсене хăйсен сачĕсене, пахчисене нумайрах илентерессишĕн тăрăшнă, йăвасем хатĕрлесе хунă.

XVIII-мĕш ĕмĕрте çакăн пек лайăх йăлана Хĕвеланăç Европăри халăхсем йышăнма тытăннă, XIX-мĕш ĕмĕрĕн вĕçĕнче Çурçĕр Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсенчи халăхсем те шăнкăрчсене хăйсем патне илентерсе вĕсемпе усă курма пуçланă.

Шăнкăрчсем çав тери усăллă кайăксем. Пĕр çемье шăнкăрч кулленех 800, е ытларах хурткăпшанкă çисе пĕтерме пултарать. Вĕсем тырпулсене сиен кӳрекен хурткăпшанкăсене нумай пĕтереççĕ, сурăхсемпе ĕнесене пăвансенчен, ĕне пукрисенчен сыхлаççĕ, саранчана, тĕрлĕ нăрăсене пĕтереççĕ.

Шăнкăрчсене нумайрах илентерес пулсан, пирĕн çулленех çуркунне çителĕклĕ йăвасем туса çакмалла. Шкул ачисем анчах мар, çитĕннисем те, пысăк ĕç çине тивĕçлипех çаврăнса пăхмалла.

Шăнкăрчсемсĕр пуçне ытти усăллă вĕçен-кайăксене илентерессишĕн те çителĕклĕ кĕрешмелле.

Юлашки çулсенче шăнкăрч йăвисем ялсенче, садсенче, пахчасенче ӳссе пырас вырăнне чакни палăрать. Шкулсен, колхоз председателĕсен çакна хисепе илсе ĕçлес пулать.

ИПАТИЙ МАРКОВ.
РСФСР шкулĕн тава тивĕçлĕ учителĕ.

Хулана таса тытас ыйтупа пулнă канашлу

Мартăн 31-мĕшĕнче Шупашкар хула Совечĕн исполкомĕ домоуправлени представителĕсен, комендантсен, предприятисемпе учрежденисенчи уборщицăсен, урам комитет председателĕсен, санитари комисси председателĕсен канашлуне туса ирттерчĕ. Канашлура хула Совет исполкомĕн председателĕ И. И. Золотников юлташ хулана таса тата йĕркеллĕ тытасси çинчен доклад туса пачĕ. Доклад тăрăх Кусакина, Смирнова, Кольцов тата ытти юлташсем тухса каларĕç.

Канашлу майăн 1-мĕшне хваттерсене, килкартисене, урамсене мĕнпур тасамарлăхсенчен тасатнипе кĕтсе илме пулчĕ. Канашлура ВКП(б) горкомĕн секретарĕ М. А. Андреев юлташ хулари тасалăхшăн, культурлăхшăн парти, комсомол, профсоюз организацисен куллен кĕрешме кирлине палăртрĕ.

Сельпо ĕçне вăтам хак пачĕç

СЕНТЕРВАРРИ. Çак кунсенче Шуршăлти сельпо уполномоченнăйĕсен конференцийĕнче унăн иртнĕ çулхи ĕçĕсем çинчен сӳтсе-яврĕç. Сельпо правленийĕн председателĕ Белов юлташ отчетне итленĕ хыççăн, конференци вăтам ĕçленĕ тесе хак пачĕ.

Сельпо 13 ялта суту-илӳ тăвать. Кунсăр пуçне шкулсенче буфетсем уçнă. Вĕсем иртнĕ çулта 847 пин тенкĕлĕх тавар сутнă, плана 101 процент тултарнă. Таварçавăрнăш планне тултарнипе 15.800 тенкĕ таса тупăш илнĕ, растратăсем туни пулман.

Коопераци членĕсен хисепĕ ӳссе пырать. Иртнĕ çулта çĕнĕрен 311 çынна члена илнĕ. Ку енĕпе плана 200 процент тултарнă. Коопераци членĕсен хисепне ӳстерсе пынипе 22.680 тенкĕ пай укçи пухнă.

Сельпора лайăх ĕçлекен работниксем ӳссе çитĕнчĕç. Юрдакассинчи отделени заведующийĕ А. Чумакова, Тутайкассинчи отделенинче ĕçлекен Краснов юлташсем уйрăмах аван ĕçлеççĕ. Вĕсем таварçавăрнăш планне вăхăтра тултарса пыраççĕ.

Сельпо правленинче çирĕп учет пулни кирлĕ. Мĕншĕн тесен, учет çук çĕрте растратăсем те пумла пултараççĕ. Çакна сельпо бухгалтерĕ А. Борцов юлташ тĕплĕн ăнланса илнĕ. Вăл хăйĕн ĕçне аван пĕлет, отчетсене, балanссене вăхăтра тăвать. Конференци суту-илӳ ĕçĕнче лайăх ĕçлекенсене пурĕ 5 çынна премилерĕ.

Конференци ĕçри çитĕнӳсемпе пĕрлех сельпори çитменлĕхсене те палăртрĕ. Вырăнта туса кăларакан таварсемпе, тикĕт т. ыт. ялхуçалăхне кирлĕ хатĕрсемпе сахал сутă туни çине кăтартса хăварчĕ. Конференцире вăрттăн сасăласа суйласа хăварнă сельпо правленийĕн ĕçри çитменлĕхсене пĕтерес тĕлĕшпе тимлĕн кĕрешес пулать.

М. ГАВРИЛОВ.

Эстонири научнăй работниксен çырăвĕ

Шупашкарти литературăпа чĕлхен тата историн наукăпа тĕпчев институчĕ çак кунсенче Советлă Эстонирен çыру илнĕ. Вăл çырăва Эстонири научнăй работниксем çырнă. Вĕсем хăйсен çырăвĕнче пирĕн Чăваш АСС Республикинчи ĕççыннисене хĕрӳллĕ салам яни çинчен пĕлтереççĕ.

Советлă Эстонири научнăй работниксем пирĕн республикăри наукăпа тĕпчев институчĕпе çыхăнса ĕçлеме кăмăл тăваççĕ. Çыхăнăва вăйлатас тĕлĕшпе вĕсем Шупашкарти института хăйсен пирвайхи научнăй ĕçĕсенчен пĕрне, фольклор кĕнеки ярса панă. Çав кĕнекере В. И. Ленин тата В. И. Чапаев çинчен çырнă сăвăсем пур.

Пирĕн республикăри научнăй работниксем Эстонири ученăйсен обществипе çыхăнса ĕçлеме килĕшнĕ. Халь институтри работниксем Эстонине ответлă çыру çырнă. Кунсăр пуçне хăйсен научнăй ĕçĕсене ярса пама хатĕрленеççĕ. Институтра ĕçлекенсем чăвашла куçарнă кĕнекесенчен И. В. Сталин юлташăн «Ленинизм ыйтăвĕсем», Ашмарин словарьне т. ыт. кĕнекесем ярса параççĕ.

Интереслă кĕнеке

Бельги писателĕ Шарль де Костер (1827—1879) çырнă историллĕ роман «Тиль Уленьшпигель» чăвашла пичетленсе тухрĕ. Ăна вырăсларан Н. Данилов куçарнă. 235 стр. Хакĕ 1 тенкĕ те 50 пус.

Роман XVI-мĕш ĕмĕрте Нидерланди халăхĕ вăл вăхăтра пуç пулса тăнă Испани пусмăрлăхĕпе кĕрешнĕ тапхăра кăтартса парать. 300 çул каярах пулса иртнĕ событисем пулсан та, романа вуланă çемĕн интересленсе пыратăн. Мĕншĕн тесен, автор ирĕк шĕн çунса, пусмăрçăсене хирĕç пĕр хĕрхенмесĕр кĕрешекенсене çавтери кăмăллать, Тĕн сĕрĕмне сарма тăрăшакансене питлет.

Фламанд халăхĕ ирĕке юратса, уншăн пĕр шикленмесĕр кăрешнине Шарль де Костер ялан хавасла та çамрăк, нимрен те хăраман чухăн Тиль Уленьшпигель образĕ урлă кăтартса парать.

Тиль Уленьшпигель чухăн Клаас çемьинче çуралать. Çамрăклах ăна еретик (католик тĕнне хирĕç пыракан çын) тесе, папăран каçару ыйтма Рима яраççĕ. Мĕн курса-илтмест пуль Тиль Уленьшпигель çав тăрлавсăр самана вăхăтĕнче! Тем тĕлне пулсан та, çав хăй халăхĕн юратнă ывăлĕ çын юнĕпе пуйса, ашкăнса пурăнакан кура çăхансене улталать.

Тиль Уленьшпигель ашшĕне—Класа, элек тăрăх, католиксем, еретик тесе, вутра асаплантарса вĕлереççĕ, турлă-суклă пурлăхне туртса илеççĕ. Вара Тиль Уленьшпигель ашшĕ чĕри тĕлĕнчи кĕле пĕчĕк хутаçпа кăкăри çине çакать те, Фландри çĕршывне тăшмансенчен сыхласа тăма, хăйĕн халăхне пулăшма сăмах парать. Çакăнтăн вара Тиль Уленьшпигель хăйĕн халăхĕн ăраскалĕшĕн, хăйĕн пĕтĕм пултарулăхĕпе нимĕнпе хăрушлăх умĕнче те шикленсе тăмасăр кĕрешме тытăнать. Кунта эпир унăн чеелĕхне, вăл кашни пусăмрах тенĕ пек, сĕмсĕр тăшманне мĕнле улталаса çĕнсе пынине куратпăр.

Ку кĕнеке вулама çăмăл, интереслă. Унсăр пуçне вăл вăтам шкулта вĕренекенсене историпе вĕреннĕ пĕлӳсене гарăнлатса çирĕплетме пит усăллă.

М. ИЛЬИН.

Атăл çинче

Сталинград çывăхĕнче Атăл пăртан тасалса çитнĕ. Сталинградпа Красная Слобода хушшинче пароходсем çӳреме тытăннă.

Çитес кунсенче Астрахань хулинчен нефть тиенĕ пирвайхи каравансем Атăл тăрăх çӳлелле тухаççĕ. «Урицкий» теплоход Атăл çинче 10-мĕш кун ĕнтĕ тăвалла ишет. Çавăн пекех «Манычстрой», «Ленинец», «Самокритика» т. ыт. пароходсем те Астраханьрен тухма хатĕр тăраççĕ.

Шупашкар çывăхĕнче Атăл пăрĕ апрелĕн 17—23-мĕш хушшинче кайма тытăнмалла.

Нумай çулсем хушши сăнаса пăхнă тăрăх Атăл пăрĕ чи ир кайни апрелĕн 1-мĕш, кая юлса кайни майăн 2-мĕш пулнă.

Кăçал Атăл шывĕ 8,8—10,4 метр таран хăпарасса кĕтеççĕ.

Хроника

СССР Совнаркомĕ А. П. Завенягин юлташа СССР Шалти Ĕçсен Халăх Комиссарĕн Заместителĕ пулма уйăрса лартнă

—○—

Лекци

Ыран, апрелĕн 3-мĕшĕнче, ВКП(б) Шупашкар горкомĕн парткабинетĕнче **«Вторая империалистическая война и задачи укрепления международной солидарности трудящихся против империалистической войны, реакции и террора»** темăпа публичнăй лекци пулать. Лектор — **Царев** юлташ.

Лекци каçхине 8 сехетре пуçланать. Лекци итлеме МОПР активне пыма чĕнеççĕ.

ПАРТКАБИНЕТ.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

ПЛАН

лекций, консультаций и товарищеских собеседований, проводимых парткабинетом Чебоксарского горкома ВКП(б) в апреле м-це 1941 года

Числа м-ца	ТЕМЫ ЛЕКЦИЙ	Для кого	Лектор
3 IV	Вторая империалистическая война и задачи укрепления международной солидарности трудящихся против империалистической войны, реакции и террора.	Публичная лекция.	Царев
4/IV	Основные принципы социалистического труда.	Для слушателей семинара по экон. образов.	Ивлев
9/IV	Формирование философских взглядов Маркса и Энгельса.	Для слушателей цикла лекций по философии.	Сафрошкин
1/IV	Финансирование промышленности СССР	Для слушателей семинара по эконом. образов.	Михайлов
2/IV	О работе товарища Сталина „Диалектический и исторический материализм“ (первая лекция)	Для слушателей цикла лекций по истории ВКП(б).	Германов.
5/IV	Декабристы	Для молодежи города.	Михайлов.
6/IV	Земельная рента. Развитие капитализма в сельском хозяйстве.	Для слушателей цикла лекций по политэкономии.	Железнов.
7/IV	Пасха и ее происхождение.	Публичная лекция.	Сютруков.
8 IV	Организация управления и планировиние пром. предприятий местной промышленности.	Для слушателей семинара по экон. образов.	Афанасьев
9/IV	Воспроизводство и обращение общественного капитала.	Для слушателей цикла лекций по политэкономии.	Анисимова
23/IV	Работа товарища Сталина „Диалектический и исторический материализм“ (вторая лекция).	Для слушателей цикла лекций по истории ВКП(б).	Германов.
24/IV	1-е мая—день боевого смотра революционных сил международного пролетариата, день международной пролетарской солидарности.	Для докладчиков и агитаторов.	Орленко.
2[illegible]/IV	Бухгалтерский учет основной деятельности предприятий.	Для слушателей семинара по экон. образов.	Вершинин.
6/IV	Развитие философской мысли в России (первая лекция).	Для слушателей цикла лекций по философии.	Сафрошкин.

Групповые консультации, товарищеские собеседования

8/IV—Товарищеское собеседование с кадрами, закончившими изучение „Краткого курса истории ВКП(б)“ по книге Ленина „Что такое „друзья народа“ и как они воюют против социал-демократов?“. Орленко.

14/IV—Групповая консультация с изучающими „Краткий курс истории ВКП(б)“—Апрельские тезисы В. И. Ленина. Магуськин.

IV—15/IV—Индивидуальные собеседования с заместителями секретарей наркоматских первичных парторганизаций по изучению „Краткого курса истории ВКП(б)“ и по материалам XVIII партийной конференции. Магуськин, Орленко, Смирнов.

15—28/IV—Индивидуальное собеседование с заместителями секретарей производственных парторганизаций по материалам XVIII партийной конференции и по изучению „Краткого курса истории ВКП(б)“. Магуськин, Орленко, Смирнов.

Индивидуальные консультации

По материалам XVIII партийной конференции, по международному положению и по истории ВКП(б).

Ежедневно, кроме общевыходных дней, с 20 до 22 часов.
Консультанты: т.т. Магуськин и Орленко.

По истории СССР.

10, 17, 24 числа с 20 до 22 часов.
Консультант тов. Григорьев М. Г.

По диалектическому и историческому материализму.

11, 14, 15, 25 числа с 20 до 22 часов.
Консультант тов. Орленко.

По антирелигиозным вопросам.

4, 12, 21 числа с 20 до 22 часов.
Консультанты: т.т. Цветков, Романов, Хаустов.

Парткабинет горкома ВКП(б).

ЧАССР СОВНАРКОМĔ ÇУМĔНЧИ ИСКУССТВО ĔÇĔСЕН УПРАВЛЕНИЙĔ
САРАТОВРИ ГОСУДАРСТВО КОНСЕРВАТОРИНЧЕ УÇĂЛАКАН
ЧĂВАШСЕН ОПЕРА СТУДИНЕ
ВĔРЕНМЕ КĔРЕС ТЕКЕНСЕНЧЕН ЗАЯВЛЕНИСЕМ ЙЫШĂНАТЬ.

Чăвашсен опера студийĕ Чăваш АССР валли опера кадрĕсем хатĕрлес шутпа уçăлать.

Ку студине паха сасăллă, лайăх юрлакансене, чăваш чĕлхине çителĕклĕ пĕлекен, 7 класран кая мар вĕреннĕ çынсене илеççĕ.

Вĕренме кĕрес текенсем 18 çултан кая мар, 25 çултан аслă мар пулмалла. Вĕренме илнĕ çынсене вĕренӳшĕн тӳлеттермеççĕ, стипенди тата общежити параççĕ.

Студире 6 çул вĕренмелле

Вĕренме кĕрес текенсене испытани тыттараççĕ: вĕсене сасă тĕлĕшпе, музыкăллă пултарулăх енпе тата ритм тĕлĕшпе тĕрĕслеççĕ.

Заявленисене апрелĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа майăн 15-мĕшĕччен йышăнаççĕ. Заявленипе пĕрле çакăн пек документсем ямалла:
1. Хăçан çурални çинчен свидетельство;
2. Вĕренни çинчен свидетельство;
3. Студире вĕренме май паман чирсем çукки çинчен болницăран илнĕ хут тата шатра кастарни çинчен справка;
4. Икĕ фото-карточка, иккĕшĕн çине те заявлени паракан хăйĕн алă пусмалла;
5. Çар службине пирки кăтартса паракан хут.

Студири занятисем сентябрĕн 1-мĕшĕнче пуçланаççĕ.

Заявленисене çак адреспа ямалла: гор. Чебоксары, Чувашской АССР, Дом Советов, Управление по делам Искусств при СНК ЧАССР.

Ответ валли çыру ăшне 30 пуслăх икĕ марка хурса ямалла.

Испытани хăçан пуласси çинчен уйрăммăн пĕлтереççĕ.

3—2

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн—0—67, редактор заместителĕн—3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, экономика пайĕн — 0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн—2—30, «Ĕçхĕрарăмĕ» журналăн—3—23, «Ленин çулĕпе» журналăн—0—85, издательство конторин—0—23.
НТ 2714.
Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии Чувашской АССР. Заказ № 191. Ф. Б. 58×84 п. л.